

ВІСНИК ПРОФОСВІТИ

Видається з 1992 року,
як зареєстроване видання – з січня 1994 року

Серпень 2024 року
Виходить 2 рази на місяць

№ 13-14

Орган Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Харківській області

31 серпня 2024 року

ШАНОВНІ ОСВІТЯНИ, ПЕДАГОГИ ТА МАЙСТРИ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ!

*Сердечно вітаємо всіх вас із початком нового 2024/2025 навчального року
та Днем знань!*

Для кожного з нас – це новий життєвий етап. Учні-першокурсники вступили до закладів професійної (професійно-технічної) освіти, деякі перейшли вже на наступний курс, викладачі продовжують свою педагогічну роботу.

У цей день хочемо висловити щиру вдячність усім, хто присвятив своє життя нелегкій педагогічній та освітянській справі.

Дорогі праівники освіти, завдяки вашій наполегливій праці формується майбутнє нашої країни. Попереду на нас чекає велика робота. В освіті немає місця байдужим — кожен з вас займає важливу ланку. Покладаємось на ваші мудрість, професіоналізм і терпіння. Віримо, що разом ми зможемо досягти великих результатів, що стоять перед українською професійно-технічною освітою.

Бажаємо вам великого натхнення на шляху підкорення освітянських вершин, мудрості і порозуміння; вашим учням - успіхів у навчанні, незгасимої мотивації, міцного здоров'я, наснаги.

Зичимо нам усім сили духу, завзяття, незламної віри у нашу Перемогу!

Слава Україні!

ЧИТАЙТЕ У НОМЕРІ

- **ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:** результати роботи та завдання на 2024/2025 н.р.
- **БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ** - важливий чинник здоров'я-збережувальної компетенції учасників освітнього процесу
- **ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА:** досвід регіону, сучасні тренди, практичні поради
- **ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ:** що зроблено та завдання на найближчу перспективу
- Орієнтири щодо виховання учнів ЗП(ПТ)О у 2024/2025 н.р.
- **ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА СВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**
- **МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ** для написання статті в газету «Вісник профосвіти»

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: результати роботи та завдання на 2024/2025 н.р.

Розвиток ефективного освітнього простору в ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану з метою підвищення якості освіти та підготовки конкурентоспроможних робітників за професіями різного галузевого спрямування є спільним пріоритетним завданням НМЦ ПТО у Харківській області, керівного та педагогічного складу ЗП(ПТ)О Харківщини.

Враховуючи складну безпекову ситуацію в регіоні, де збереження життя і здоров'я всіх учасників освітнього

процесу є пріоритетом, основна увага повинна приділятися забезпеченню розвитку професійної освіти в умовах цифрової трансформації освітнього середовища у ЗП(ПТ)О, а саме:

— упровадженню цифрових технологій в освітній процес, зокрема, використанню електронних навчальних ресурсів, онлайн-платформ, систем дистанційного навчання;

— підготовку педагогічних працівників до роботи в цифровому серед-

овищі шляхом організації різних форм підвищення кваліфікації;

— оновленню навчальних програм та методичних матеріалів з урахуванням вимог цифрової епохи.

Нижче представлені результати спільної роботи НМЦ ПТО у Харківській області та ЗП(ПТ)О за 2023/2024 н.р., яка була спрямована на вдосконалення та модернізацію освітнього процесу в умовах воєнного стану і постійних змін у сфері освіти.

1. СТРУКТУРА ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ У ЗП(ПТ)О

1.1. Аналіз структури підготовки робітничих кадрів

Загальний контингент здобувачів освіти ЗП(ПТ)О у 2023/2024 н.р. склав 10913 осіб, у тому числі: на базі базової загальної середньої освіти – 7586 осіб (70%) та на базі повної загальної середньої освіти – 3273 особи (30%) (рис.1).

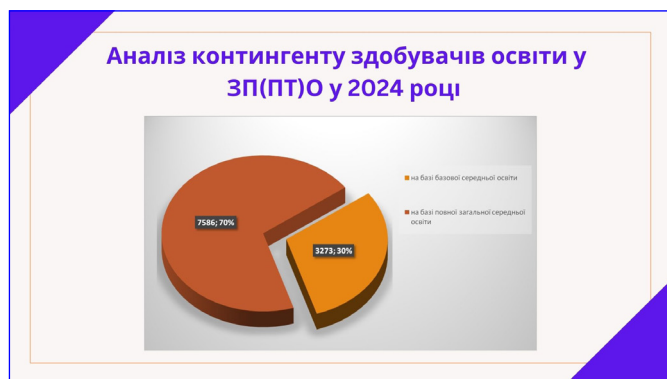

Рис.1

Здобувачами освіти І курсу було зроблено вибір, які професії здобувати. Найбільш затребувані галузі на початок навчального року розподілилися таким чином (рис.2).

Рис.2

Після закінчення навчання випускників минулого навчального року, які здобували первинну професійну підготовку, більше 60% із них було працевлаштовано, 11% – продовжили навчання у вищих та інших закладах освіти (рис.3).

Рис.3

Найвищі показники – більше 80% працевлаштованих від загальної кількості випускників закладу – на початок жовтня 2023 року забезпечили 5 ЗП(ПТ)О:

- ДПТНЗ «Регіональний центр професійної освіти ресторанно-готельного, комунального господарства, торгівлі та дизайну»;
- ДЗП(ПТ)О «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»;
- ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти інноваційних технологій будівництва та промисловості»;
- Регіональний центр професійної освіти ресторанного, будівельного та автотранспортного сервісу Харківської області;
- ЗП(ПТ)О «Богодухівський регіональний центр професійної освіти Харківської області».

1.2. Атестаційна експертиза закладів та установ, які надають послуги у сфері професійної освіти

Протягом 2023/2024 н.р. продовжила роботу Харківська

регіональна експертна рада з атестації закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на засіданнях якої відповідно до чинного законодавства та заяв керівників ЗП(ПТ)О, установ, організацій, підприємств розглядалися матеріали самоаналізу та атестаційних експертиз.

Матеріали про результати атестаційної експертизи розглядалися під час засідань Акредитаційної комісії України в лютому та червні 2024 року (рис.4).

ПІДСУМКИ РОБОТИ ХАРКІВСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКСПЕРТНОЇ РАДИ З АТЕСТАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

ПРОВЕДЕНО 7 засідань Харківської регіональної експертної ради з атестації закладів професійної (професійно-технічної) освіти

ПРИЙНЯТО РІШЕННЯ про проведення атестаційної експертизи 22 ЗП(ПТ)О, 2 організацій (установ), 2 закладів фахової передвищої освіти, 1 КЗ «Люботинський міжшкільний ресурсний центр Люботинської міської ради Харківської області» та Харківського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості з 70 професій (з урахуванням дублювання)

Рішеннями Акредитаційної комісії України всі заклади освіти визнані атестованими терміном на 10 років

Рис.4

2. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

2.1. Організація безперервної освіти педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у різних формах

НМЦ ПТО у Харківській області сприяє професійному розвитку та підвищенню кваліфікації педпрацівників ЗП(ПТ)О.

Курсове підвищення кваліфікації педагогічних працівників здійснювалося у різних формах на базі закладів вищої освіти, науково-методичних установ, навчально-практичних центрів при ЗП(ПТ)О та ін. Як результат, протягом 2023/2024 н.р. 885 педагогічних та бібліотечних працівників ЗП(ПТ)О Харківської області підвищили кваліфікацію у різних суб'єктів надання освітніх послуг.

У звітний період у системі міжкурсового підвищення кваліфікації проведено в онлайн-форматі 20 обласних методичних секцій для керівних, педагогічних та бібліотечних працівників ЗП(ПТ)О (рис.5).

Рис.5

Для створення ефективної системи розвитку цифрової компетентності педагогів НМЦ ПТО у Харківській області:

- проведено аналіз потреб педагогів у підвищенні рівня цифрової компетентності та ідентифікували напрямки, в яких є прогалини;
- визначено критерії цифрової компетентності, які від-

повідують освітнім цілям та потребам педагогів ЗП(ПТ)О у умовах дистанційного навчання;

- розроблено навчальні матеріали та ресурси, спрямовані на розвиток цифрової компетентності педагогів;
- організовано постійні тренінги, майстер-класи та семінари з розвитку цифрової компетентності педагогів;
- забезпечено систему підтримки педагогів: консультації та можливість отримання допомоги від методистів НМЦ ПТО у випадках потреби;
- створено умови для інтеграції цифрової компетентності в педагогічний процес шляхом організації обласних заходів, що сприяли реалізації даної компетентності;
- проаналізовано рівень цифрової компетентності педагогів за результатами проведених заходів;
- створено механізми для обміну кращими практиками між педагогами та закладами освіти через соціальні мережі та YouTube канал;
- організовано підтримку активної участі педагогів в обласних заходах шляхом нагородження сертифікатами та подяками, а також висвітлення у соціальних мережах з метою поширення кращих практик колег, визнання досягнень та прагнення педагогів до професійного вдосконалення.

Результати підвищення рівня цифрової компетентності педагогів подано на рис.6.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ

Проведено 16 навчальних тренінгів для педагогів 12 ЗП(ПТ)О:

Цикл майстер-класів «Digital Skills: розвиток та вдосконалення» для педагогічних працівників ЗП(ПТ)О області за темами:

- «Створимо активності для учнів на різних етапах уроку за допомогою ресурсів LearningApps, Wordwall, Mentimeter та Thinglink»;
- «Платформи Discord та Telegram для обміну миттєвими повідомленнями між учасниками освітнього процесу»;
- «Візуалізація інформації сервісами Draw.io та Canva».

Навчальні тренінги в офлайн-форматі на базі закладів за темами:

- «Складання тестових завдань в Google Forms»;
- «Складання тестових завдань в Classtime»;
- «Особливості роботи на віртуальних дошках Padlet, Canva та Zoom».

За звітний період підвищили рівень цифрової компетентності 392 педагогічні працівники.

Рис.6

Педагогічні працівники ЗП(ПТ)О упродовж 2023/2024 н.р. брали участь у всеукраїнських науково-практичних і навчально-методичних заходах: вебінарах, тренінгах, конференціях, семінарах, круглих столах (рис.7).

Рис.7

2.2. Моніторинг рівня професійної компетентності викладачів суспільствознавчих предметів, методистів ЗП(ПТ)О

З метою визначення рівня професійної компетентності викладачів, створення сприятливих умов для ефективної педагогічної діяльності шляхом розповсюдження кращого до-

свіду НМЦ ПТО у Харківській області в березні-квітні 2024 року проведено обласну панораму відкритих онлайн-уроків із суспільствознавчих предметів. Відкриті онлайн-уроки провели 23 викладачі ЗП(ПТ)О в групах I курсу, переважно для здобувачів освіти з професій громадського харчування та сфери послуг. Під час проведення відкритих онлайн-уроків відсоток відвідування здобувачами освіти був у діапазоні від максимального – 92,3% до мінімального – 53,8%.

Протягом листопада-грудня 2023 року проведено обласний вернісаж методичних розробок онлайн-заходів для педагогічних працівників «Мої ноу-хау». На вернісаж надали роботи представники 21 (87,5%) ЗП(ПТ)О: усього 23 методичні розробки. Цей захід дав змогу учасникам познайомитись з кращим педагогічним досвідом колег, який сприяє підвищенню ефективності методичної роботи, стимулюванню інноваційної діяльності педагогічних працівників (рис.8-9).

Рис.8-9

Результати моніторингу представлено на рис.10.

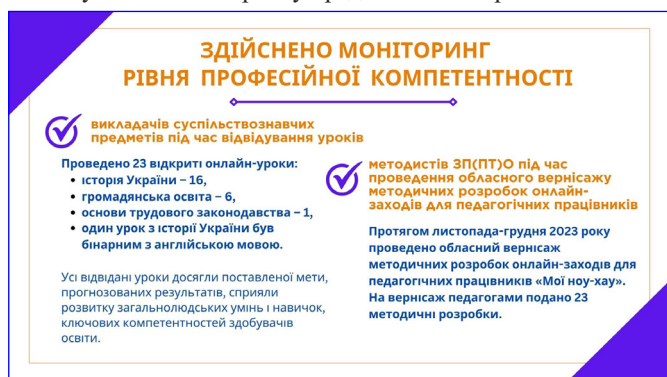

Рис.10

2.3. Підсумки атестації керівних та педагогічних кадрів

НМЦ ПТО у Харківській області здійснював науково-методичний супровід підготовки та проведення атестації педпрацівників ЗП(ПТ)О: проведено 3 консультації для

відповідальних осіб, індивідуальні консультації під час підготовки атестаційних листів педпрацівників, протоколів засідань атестаційних комісій (рис.11).

Рис.11

Педагоги протягом атестаційного періоду продемонстрували педагогічну майстерність, брали участь в обговоренні освітнянських проблем на засіданнях методичних комісій, педагогічних та методичних радах, підвищували фаховий рівень шляхом участі у різних формах підвищення кваліфікації.

3. ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

3.1. Професійна підготовка (аналіз змісту підготовки, моніторинг результатів навчання):

- продовжувалася робота щодо формування змісту освіти, в тому числі під час розробки та впровадження нових державних освітніх стандартів;
- надавалася консультативно-методична допомога щодо розроблення робочих навчальних планів на різні освітні компоненти для конкретних професійних кваліфікацій за усіма видами професійної підготовки;
- організовувалася робота щодо розроблення освітніх програм відповідно до нових державних освітніх стандартів, розроблених на компетентній основі, які було затверджено протягом 2023 та 2024 років;
- проводилася робота щодо оформлення та надання ЗП(ПТ)О інформаційно-методичної документації, необхідної для впровадження нових освітніх стандартів, у тому числі навчання за частковими кваліфікаціями та ваучерами.

За результатами роботи педагогам надано рекомендації щодо якісної розробки освітніх програм для окремих професій, професійних кваліфікацій, у тому числі часткових та мікрокваліфікацій відповідно до вимог нових ДОС (рис.12).

Рис.12

з метою визначення результатів навчання здобувачів освіти з предметів професійно-теоретичної підготовки (про-

фесійних компетентностей) відповідних професій, організації аналітико-прогностичної роботи НМЦ ПТО у Харківській області у 2023/2024 н.р. проведено зовнішнє оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Моніторинговим дослідженням були охоплені усі 24 ЗП(ПТ)О області. Виконували тестові завдання 2829 здобувачів освіти, що складає 92,9% від запланованих – це на 0,5% вище минулорічного показника.

Моніторинг результатів навчання здобувачів освіти ЗП(ПТ)О Харківської області за підсумками 2023/2024 н.р. проводився із предметів професійно-теоретичної, професійно-практичної підготовки та за результатами проведення ДКА (рис.13).

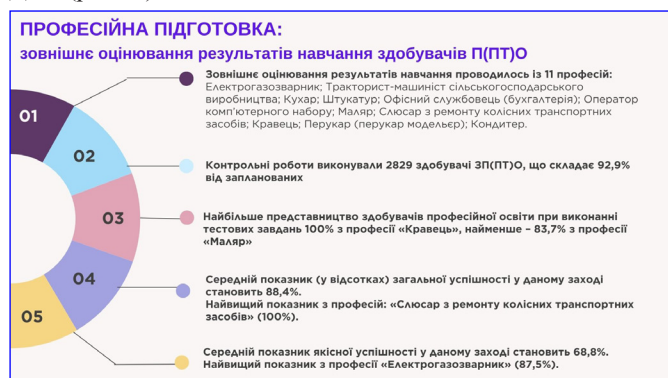

Рис.13

3.2. Загальноосвітня підготовка (аналіз якості навчання, рівня знань, умінь і навичок здобувачів освіти ЗП(ПТ)О)

З метою порівняльного аналізу рівня сформованості навчальних компетентностей здобувачів освіти ЗП(ПТ)О НМЦ ПТО у Харківській області:

- зібрано і проаналізовано інформацію щодо рівня успішності вступників до ЗП(ПТ)О за свідоцтвами про базову загальну середню освіту;
- проаналізовано інформацію про річні оцінки з математики, української мови та історії України;
- здійснено порівняльний аналіз результатів навчання випускників ЗП(ПТ)О за три останні роки (рис.14-15).

З метою виявлення творчо обдарованої молоді, розвитку її потенціалу, виховання у молодого покоління поваги до мови і традицій свого народу, підвищення рівня мовної освіти в Україні у грудні 2023 року відбувся обласний етап мовно-літературних конкурсів серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О (рис.16).

IV. СТАН НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТИВНО-МАСОВОЇ, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ, ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Національно-патріотичне виховання, спортивно-масові заходи

Враховуючи безпекову ситуацію заходи національно-патріотичного виховання, а також спортивно-масові заходи в ЗП(ПТ)О Харківської області у 2023/2024 н.р. проводилися здебільшого в онлайн-форматі.

Тематика виховних заходів національно-патріотичної спрямованості була присвячена Дню спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Дню захисників і захисниць, Дню Українського козацтва, Дню

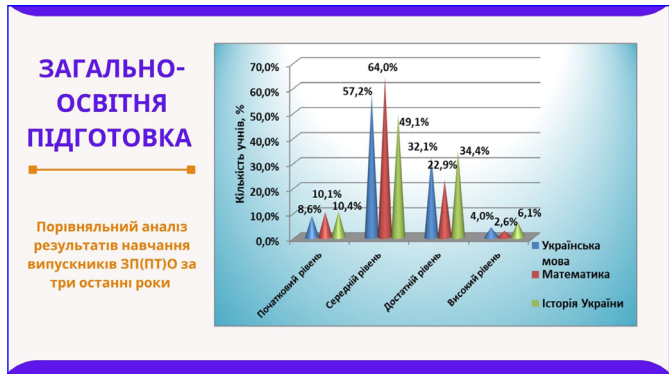

Рис.14-15

ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ПІДГОТОВКА: формування мовної компетентності

Організовано та проведено обласний етап мовно-літературних конкурсів серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О:

XXIV Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика: взяли участь 69 здобувачів освіти

Переможець фінального етапу Конкурсу - учні таких ЗП(ПТ)О:

- ДПТЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»;
- ДЗ(ПТ)О «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту»;
- ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медiateхнологій та машинобудування»

У фінальному етапі Конкурсу переможницею стала учениця ДПТЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»

Рис.16

пам'яті Героїв Небесної сотні та ін.

Метою проведення заходів було виховання в учнівській молоді патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу та формування здорового способу життя, зміцнення духовного і фізичного здоров'я, а також подальшого розвитку фізичної культури і спорту засобами спортивного орієнтування, туристсько-спортивних змагань, організованих в ЗП(ПТ)О (рис.17-18 на стор.6).

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

У ЗП(ПТ)О ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРОВЕДЕНО близько 300 виховних заходів для учнівської молоді: бесіди і виховні години, уроки мужності, флешмоби тощо.

Презентації та відеоролики, які були розроблені ЗП(ПТ)О в ході проведення заходів, розміщені на YouTube каналі та ммарному сховищі у вільному доступі

Рис.17

СПОРТИВНО-МАСОВІ ЗАХОДИ

Проведено 159 спортивно-масових заходів, в яких узяли участь близько 4000 здобувачів освіти.

- члендждж «Формуємо здорове українське суспільство: спорт та освіта у пріоритеті» «Об'єднуємося разом»;
- Всеукраїнський фізкультурно-оздоровчий захід «Рух – це здоров'я»;
- онлайн-захід у підтримку дітей Луганщини та ЗСУ;
- олімпійські уроки, тижні;
- спортивні заходи «Ягоди спорту», присвячені пам'яті вихованцям-спортсменам, які загинули при захисті Батьківщини;
- спортивні членджди «Рухаємося разом», виховні години «Презентації видів спорту»;
- спортивні ігри «Козацька наснага», присвячених Дню захисників і захисниць України;
- дні здоров'я;
- флешмоб «Дякую героям ЗСУ»;
- змагання зі стрільби з пневматичної гвинтівки;
- оздоровчий захід Challenge Fest;
- змагання з міні футболу;
- змагання з туризму;
- змагання з настільного тенісу та ін.

Рис.18

4.2. Соціально-психологічна робота

НМЦ ПТО у Харківській області у 2023/2024 н.р. проведено низку заходів щодо соціально-психологічної роботи у ЗП(ПТ)О (рис. 19).

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА

- Вивчено склад пільгового контингенту учнів ЗП(ПТ)О Харківської області та умови для інклюзивного навчання
- Проведено дослідження серед здобувачів освіти з питань впровадження гендерної рівності
- Здійснено аналіз результатів вивчення схильності учнівської молоді ЗП(ПТ)О у Харківській області до шкідливих звичок
- Проведено цикл занять на тему: «Психологічна допомога учасникам освітнього процесу щодо кризових станів»

Рис.19

4.3. Профорієнтаційна робота

З метою формування в учнівської молоді активної життєвої позиції, готовності брати участь у суспільному і культурному житті ЗП(ПТ)О, популяризації та пропаганди престижності робітничих професій, поширення інформації про ЗП(ПТ)О Харківського регіону, сприяння посиленню профорієнтаційної роботи НМЦ ПТО у Харківській області протягом 2023/2024 н.р. проведено ряд заходів та консультацій (рис.20).

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА

- 1 ПРОВЕДЕНО:
- 2 Надано консультації відповідальним працівникам ЗП(ПТ)О щодо:

- обласний профорієнтаційний фоточлендждж «Моя улюблена професія»
- фестиваль професій «Проф-fest» м. Харкова
- онлайн-збір лідерів учнівського самоврядування
- відкриття та функціонування центрів кар'єри
- оформлення сторінок сайту «Профорієнтаційна робота», «Центр кар'єри»

Рис.20

5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗП(ПТ)О ОБЛАСТІ

5.1. Інформаційно-видавнича діяльність

У звітний період продовжувалася підготовка і випуск зареєстрованих видань НМЦ ПТО у Харківській області – газети «Вісник профосвіти» та науково-методичного журналу «Професійна освіта: теорія і практика».

Зміст газети «Вісник профосвіти» формується відповідно до плану роботи НМЦ ПТО у Харківській області. Основною тематикою газети є висвітлення життя і діяльності учнівських та педагогічних колективів ЗП(ПТ)О, результатів моніторингових досліджень, конкурсів та виставок, досвіду роботи педагогічних працівників тощо.

Протягом березня 2024 року НМЦ ПТО у Харківській області здійснювався моніторинг функціонування та наповнення веб-сайтів ЗП(ПТ)О Харківщини.

У травні 2024 НМЦ ПТО у Харківській області здійснено аналіз сторінок ЗП(ПТ)О Харківщини у соціальній мережі Facebook.

Результати діяльності на рис.21.

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Видано науково-методичний журнал «Професійна освіта: теорія і практика», де опубліковано 17 матеріалів (148 сторінок)

Вісник профосвіти

- Видано 9 випусків газети «Вісник профосвіти», 17 номерів, опубліковано 105 матеріалів, 244 сторінки
- Надруковано 2 спецвипуски газети

Проведено моніторинг функціонування та наповнення веб-сайтів ЗП(ПТ)О Харківщини (<http://nmc.ptu.org.ua/czifrovizacziya-osvity/korynsni-posylannya-2/>)

Здійснено аналіз офіційних сторінок ЗП(ПТ)О Харківщини у соціальній мережі Facebook:

• Facebook-профілі мають 23 ЗП(ПТ)О	• Профіль – 6 (26,1%)
• Сторінки мають 7 закладів (30,4%)	• Сторінку-групу – 4 (17,4%)
• Групи – 4 (17,4%)	• Профіль-групу – 2 (8,7%)

Рис.21

6. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ПРОФТЕХОСВІТІ ОБЛАСТІ

6.1. Дослідно-експериментальна діяльність

3 січня 2024 року у Харківській області проводився III-ій (узагальнювальний) етап експерименту регіонального рівня за темою «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (рис.22).

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

3 січня 2024 року у Харківській області проводився III-ій (узагальнювальний) етап експерименту регіонального рівня за темою «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти» у ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області» та ДНЗ «Слобожанський регіональний центр професійної освіти», які входять до Науково-освітнього альянсу «Soft skills – навички успішності».

У травні 2024 року до альянсу приєднався ЗП(ПТ)О «Регіональний центр професійної освіти залізничного транспорту та агротехнічного сервісу».

21.03.2024 на засіданні науково-методичної ради НМЦ ПТО у Харківській області ЗП(ПТ)О зетували прохід проведення педагогічного експерименту регіонального рівня.

Рис.22

6.2. Міжнародна співпраця

У 2023/2024 н.р. ЗП(ПТ)О Харківської області продовжували плідну співпрацю з міжнародними партнерами – донорськими організаціями та їх представництвами в Україні, освітніми установами з інших країн світу.

НМЦ ПТО у Харківській області здійснював методичний супровід участі ЗП(ПТ)О у реалізації таких проєктів (див. рис.23 на стор.7).

Співпраця з міжнародними інституціями дозволила оперативно реагувати на економічні і соціальні трансформації та пропонувати здобувачам освіти якісні освітні послуги: підготовку за актуальними на ринку праці професіями.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Здійснено методичний супровід ЗП(П)ТО у реалізації таких проєктів:

1. «Енергоефективний освітній заклад. Термомодернізація закладів ПТО в рамках розроблених курсів з енергоефективності».
2. «Міжнародна фундація виборчих систем (IFES) в Україні».
3. «Підтримка відновлення соціальної та фінансової стійкості громад, постраждалих від війни, на сході та заході України».
4. «Розвиток трудового потенціалу для України».
5. «Пілотний проєкт у галузі професійно-технічної освіти з метою модернізації та адаптації визначених професій».
6. «Зміцнення спроможності ЗП(П)ТО покращувати адаптованість молоді до потреб ринку праці в період війни шляхом розвитку підприємницьких навичок».

Рис.23

6.3. Діяльність навчально-практичних центрів та стан акредитації кваліфікаційних центрів

Частка закладів, що мають НПЦ у загальній кількості ЗП(П)ТО, які здійснюють професійно-практичну підготовку, становить 30%. Середня кількість НПЦ у закладі серед тих, що мають НПЦ, становить 2,13. Частка контингенту здобувачів освіти, які навчаються за професіями НПЦ, до загального контингенту у закладах освіти, які мають НПЦ, станом на 01.01.2024 становить 48,5%.

Із загальної кількості прийому здобувачів освіти на основі базової загальної середньої освіти навчаються 380 осіб (53%), повної загальної середньої освіти – 342 (47%). Кількість слухачів, які отримали документи державного звання, у 2020 році становила 55 осіб, 2021 – 114, 2023 – 136, 2024 – 281, тобто є позитивна динаміка. Детальна інформація на рис.24.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИХ ЦЕНТРІВ

У 8 ЗП(П)ТО Харківської області діють 17 НПЦ за 7 галузевими спрямуваннями:

- машинобудування (3)
- транспорт (1)
- сфера обслуговування (2)
- електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (1)
- будівництво (8)
- легка промисловість (1)
- сільське господарство (1)

Навчання на базі НПЦ, починаючи з 2020 року, пройшли 2392 особи.

Прийом здобувачів освіти за професіями НПЦ, становив 722 вступники.

Кількість короткострокових програм, згідно з якими слухачі проходять підготовку за професіями НПЦ склала 24.

Кількість слухачів, які отримали документи державного звання у 2024 році – 281.

Рис.24

У 2023/2024 н.р. на базі 4-х ЗП(П)ТО створені кваліфікаційні центри, які мають повноваження здійснювати оцінювання і визнання результатів навчання, зокрема здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти; присвоєння/підтвердження професійних кваліфікацій; визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах (рис.25).

Кваліфікаційні центри, створені у ЗП(П)ТО

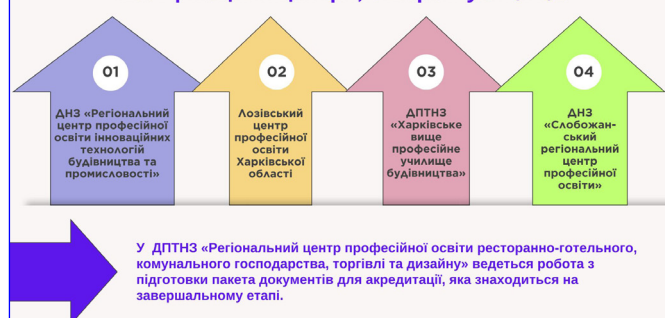

Рис.25

Збільшення кількості кваліфікаційних центрів, акредитованих за різними професійними кваліфікаціями, надає низку переваг:

– для роботодавців – це розуміння реальної картини наявних у працівників професійних компетентностей, скорочення часу на «отримання» кваліфікованого працівника, зокрема, зменшення власних витрат на процес навчання, можливість залучення працівника для виконання окремих робіт (частковій кваліфікації).

– для працівників – це отримання документа для офіційного працевлаштування, швидке просування щодо професійного зростання, вищий рівень заробітної плати та емоційне задоволення від самореалізації в межах професійної кваліфікації.

7. Цілі і завдання на 2024/2025 н.р.

Робота в умовах воєнного стану в Україні вплинула на функціонування сфери освіти як у питаннях управління, організації освітнього процесу, комунікації, оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, так і на створення й використання цифрового освітнього контенту. Враховуючи, що НМЦ ПТО у Харківській області надає постійну науково-методичну підтримку педагогічним працівникам у подоланні виявлених труднощів і проблем щодо надання якісних освітніх послуг, у 2024/2025 н.р. головним завданням є забезпечення розвитку професійної освіти в умовах цифрової трансформації освітнього середовища П(П)ТО.

Цілі та завдання НМЦ ПТО у Харківській області

можна представити наступним чином:

- створення єдиного цифрового освітнього середовища для надання якісних освітніх послуг в умовах дистанційної та змішаної форм навчання;
- вивчення кращих практик використання цифрових освітніх ресурсів, розробка інформаційно-методичного супроводу для забезпечення освітнього процесу з урахуванням сучасних тенденцій розвитку цифрових технологій;
- формування інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників П(П)ТО області через реалізацію затвердженого річного плану заходів, який включатиме різні форми навчання в онлайн та офлайн-режимах;
- формування та розвиток медіаграмотності всіх учасників освітнього процесу;
- організаційно-методичний супровід створення цифрового контенту з загальноосвітньої, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки учнів ЗП(П)ТО та забезпечення відкритого доступу до нього усіх учасників освітнього процесу;
- організаційно-методичний супровід розробки сучасного освітнього контенту, з використанням технологій штучного інтелекту (AI);
- популяризація STEM-освіти;
- впровадження технологій гейміфікації в освітній процес ЗП(П)ТО;
- забезпечення психолого-педагогічної та науково-методичної підтримки роботи педагогічних працівників системи П(П)ТО області, які працюють у дистанційному режимі;
- науково-методичний супровід здійснення виховного процесу в умовах цифрового освітнього середовища, медіаосвіти і безпеки здобувачів освіти в кіберпросторі;

- цифровізація моніторингової та аналітичної діяльності НМЦ ПТО у Харківській області за різними напрямками відповідно до Плану роботи;
- оновлення змісту П(ПТ)О через розробку та впровадження в освітній процес ЗП(ПТ)О стандартів П(ПТ)О на основі компетентнісного підходу;
- удосконалення відкритого інформаційного середовища в якості платформи для обміну досвідом, кращими практиками та інформацією з питань цифровізації П(ПТ)О;
- активізація науково-дослідної та експериментальної

роботи відповідно до сфер компетенції НМЦ ПТО у Харківській області;

- міжнародне співробітництво: налагодження співпраці з міжнародними організаціями та освітніми установами для впровадження кращих світових практик цифровізації П(ПТ)О, участь у міжнародних проєктах та програмах;
- підвищення рівня цифрової компетентності та результативності діяльності методистів НМЦ ПТО у Харківській області, створення умов щодо їх професійного розвитку.

Детально з результатами діяльності НМЦ ПТО у Харківській області можна ознайомитися на офіційному сайті (<http://nmc.ptu.org.ua/>), у соцмережі Facebook (<https://www.facebook.com/khnmc.ptu/>), на YouTube-каналі (<https://www.youtube.com/@khnmcptu>).

Юлія ДАВИДОВА,
заступник директора НМЦ ПТО у Харківській області

На допомогу педагогу

БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ - ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Важливою складовою підготовки до 2024/2025 н.р. у закладах освіти є створення безпечного простору для учасників освітнього процесу. На сьогодні у Харкові в результаті російської агресії пошкоджено 65% закладів охорони здоров'я, 56% закладів освіти та 35% закладів культури.

Освітня спільнота Харківської області знаходиться в постійній небезпеці, тому мета створення безпечного освітнього простору для навчання та виховання в ЗП(ПТ)О – мінімізація негативних явищ воєнного стану, унеможливлення ризиків, які можуть виникнути, забезпечення здобувачів освіти якісними освітніми послугами, створення умов організації соціальної безпеки, психоемоційної рівноваги учнів, а також формування здоров'язбережувальної компетенції всіх учасників освітнього процесу.

Уряд затвердив методичку, над розробленням якої працювала Міжвідомча робоча група за участю фахівців МОН, Генштабу, ДСНС, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства економіки та незалежних експертів: <https://nus.org.ua/news/uryad-zatverdyy-metodyku-yakay-vyznachatyme-riven-bezpeky-dlya-zakladiv-osvity/>

Методологія дає змогу визначати рівень безпеки для закладів освіти (який заклад освіти можна перевести на очне/змішане навчання, а для якого безпечніше залишатися на дистанційному навчанні). Механізм оцінювання ризиків прописаний у постанові Кабінету Міністрів України від 02.08.2024 №866 «Про затвердження Методики оцінки ризиків безпеки в системі освіти, пов'язаних зі збройною агресією Російської Федерації проти України»: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-metodyky-otsinky-ryzykiv-bezpeky-v-systemi-osvity-poviazanykh-iz-zbroinoiu-ahresiieiu-rosiiskoi-federatsii-proty-ukrainy-866-0-20824>

Документ допоможе МОНУ у розробленні освітніх політик з урахуванням усіх безпекових ризиків. Оцінюючи комплексну потребу в укриттях для закладів освіти у прифронтових і прикордонних громадах, команда МОНУ враховувала можливі рівні ризику безпеки, розраховуючи які аналізуються:

- освітні дані – геолокація закладів освіти в межах відповідних громад, кількість учнів та працівників цих закладів, форми навчання тощо;

- додаткові дані з відкритих та інших джерел – геолокація вибухів, об'єктів інфраструктури, відстань від лінії фронту, статус кожної громади (окуповані, бойові дії – як активні, так і потенційно можливі), наближеність до державних кордонів України з країною-агресором, Республікою Молдова в межах Придністровського регіону та республікою білорусь тощо.

З огляду на ці дані, методика передбачає п'ять рівнів ризику безпеки в системі освіти (рис. 1):

1) **непереборний** – тимчасово

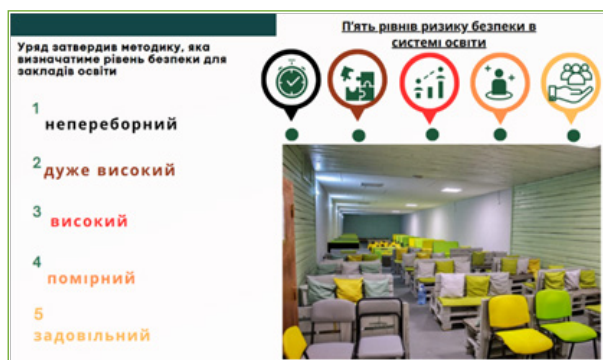

Рис. 1. П'ять рівнів ризику безпеки в системі освіти

окуповані території та громади, де тривають активні бойові дії;

2) **дуже високий** – можливість початку бойових дій. У цих громадах заклади розташовані на відстані до 45 км від лінії активних бойових дій, а також на відстані до 45 км, 30 км або 15 км від кордонів з рф, республікою білорусь та Республікою Молдова в межах Придністровського регіону відповідно;

3) **високий** – до нього належать громади, заклади освіти яких розташовані поза ризиком артилерійського ураження на відстані до 60 км від лінії активних бойових дій або територій, де зберігається ризик початку бойових дій. Також тут залишається високий ризик обстрілів іншими засобами ураження, наприклад, авіаудари. Окрім того, до цього рівня ризику можуть належати території поряд з інфраструктурними об'єктами. Іншим критерієм є розташування закладів освіти громади в межах 135 км, 60 км або 30 км від кордонів з рф, республікою білорусь та Республікою Молдова в межах Придністровського регіону відповідно;

4) **помірний** – отримали громади, заклади яких розташовані в межах 90 км від активних або можливих бойових дій, а також на відстані до 270 км, 90 км і 45 км від кордонів з рф, республікою білорусь та Республікою Молдова в межах Придністровського регіону відповідно;

5) **задовільний** – ризик, за якого заклади освіти можуть побудувати порівняно безпечний та повноцінний очний формат навчання.

Методика оцінювання ризиків безпеки застосовується до закладів освіти всіх типів та форм власності. Дані для оцінювання безпекових ризиків аналізують за допомогою технологій міжнародного аналітичного гіганта – компанії Palantir.

На сайті МОНУ від 20.05.2024 було опубліковано рекомендації щодо підготовки до нового навчального року 2024/2025 (рис. 2): <https://mon.gov.ua/news/pidhotovka-do-novoho-navchalnoho-roku-20242025-u-zakladakh-osvity>

Важливим є те, що для ЗП(ПТ)О рекомендовано організувати навчання в очному форматі за обов'язкової наявності укриття. Якщо є недостатня кількість місць в укриттях, навчання можна організувати позмінно. Якщо виробничу практику неможливо організувати у звичайному режимі, рекомендуємо використовувати навчальні майстерні,

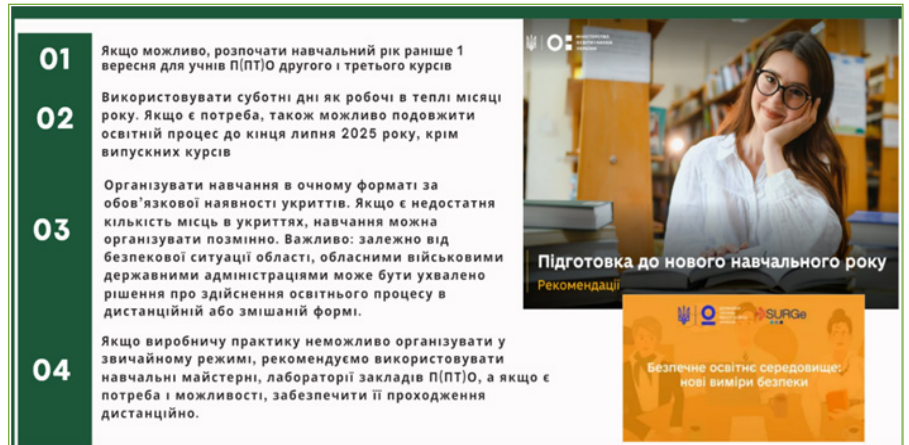
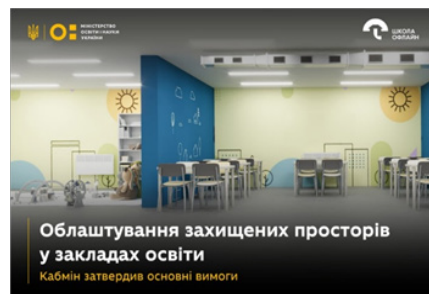

Рис. 2. Рекомендації щодо підготовки до нового навчального року 2024/2025 для ЗП(ПТ)О

лабораторії ЗП(ПТ)О, а якщо є потреба і можливості, забезпечити її проходження дистанційно.

Кабінет Міністрів України затвердив постанову від 13.08.2024 №926 «Про реалізацію експериментального проекту щодо створення в будівлях і спорудах закладів освіти захищених просторів (приміщень для фізичного захисту)»: [https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-realizatsiiu-eksperymentalnoho-proektu-shchodo-stvorennia-v-budivliakh-i-sporudah-zakladiv-osvity-zakhyshchennykh-prostoriv-\(primishchennyh-dlya-fizychnoho-zakhystu\)](https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-realizatsiiu-eksperymentalnoho-proektu-shchodo-stvorennia-v-budivliakh-i-sporudah-zakladiv-osvity-zakhyshchennykh-prostoriv-(primishchennyh-dlya-fizychnoho-zakhystu))

вимоги щодо створення в закладах освіти захищених просторів. Йдеться про приміщення на підвальних, цокольних, перших поверхах, де можна тимчасово перебувати, щоб захиститися від небезпек і засобів ураження під час повітряної тривоги. Це стосується громад із задовільним та/або помірним рівнями ризику і де учасники освітнього процесу не забезпечені сховищами та протирадіаційними укриттями.

Щоб максимально гарантувати учням безпечні умови для здійснення очного навчання, Порядок визначає вимоги до облаштування захищених просторів, з якими можна ознайомитись на сайті МОНУ: <https://mon.gov.ua/news/uriad-zatverdyy-osnovni-vymohy-do-oblashtuvannia-zakhyshchennykh-prostoriv-u-zakladakh-osvity> (рис. 3 на стор. 10).

З іншими вимогами можна ознайомитись у додатку до Порядку. ОВА та органи місцевого самоврядування впродовж одного місяця з дня набрання чинності постановою мають розробити та затвердити план заходів з облаштування захисних споруд цивільного захисту на період до кінця 2027 року та забезпечити його реалізацію.

Також у МОНУ повідомили, що десять ЗП(ПТ)О у прифронтових областях України отримають 67,3 мільйона гривень для створення інклюзивних просторів, облаштування укриттів, утеплення та встановлення сонячних електростанцій. Йдеться про заклади освіти, що розташовані вздовж усієї прифронтової лінії від Сум до Одеси. У відомстві зазначили, що завдяки цьому понад 5 тисяч студентів, викладачів та персоналу профтехів отримають доступ до сучасних майстерень та укриттів. На форумі, який було організовано 13.08.2024 Швейцарсько-українським проектом DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» за підтримки та у партнерстві з Міністерством освіти і науки України було проголошено ініціативу щодо сприяння безперервного навчання та про забезпечення 10 пілотних ЗП(ПТ)О укриттями-майданчиками.

Вимоги та рекомендації щодо облаштування безпечного укриття у закладі освіти було розроблено Державною службою України з надзвичайних ситуацій на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 10.06.2022 №14529/0/1-22, а також надано МОНУ: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://auc.org.ua/sites/default/files/rekom.shchodo.orhanizatsiyi.ukrytya.15.06.2022.pdf>

Основні вимоги до облаштування захищених просторів у закладах освіти

1. Розташування простору в основній будівлі закладу освіти або близько до неї (рекомендовано до 100 м);
2. Захисні простори не можна влаштовувати поряд із резервуарами з небезпечними хімічними, легкозаймистими, горючими та вибухонебезпечними речовинами;
3. Через захисний простір не проходять водопровідні та каналізаційні магістри, інші магістральні інженерні комунікації (за винятком внутрішньобудинкових інженерних мереж);
4. Простори не можуть зазнавати негативного впливу ґрунтових, поверхневих, технологічних або стічних вод;
5. Приміщення мають рівну підлогу, придатну для встановлення лав та інших місць для сидіння та лежання;
6. Простори забезпечені електроживленням та штучним освітленням;
7. У приміщеннях не зберігаються легкозаймисті, хімічно-небезпечні речовини;
8. Приміщення перебуває в задовільному санітарному та протипожежному стані (відповідно до протипожежних та санітарних правил);
9. Забезпечені не менше ніж двома евакуаційними виходами, один з яких може бути аварійним (у разі місткості менше ніж 50 осіб та відстані від найвіддаленішої точки приміщення до виходу не більше 25 м — у ньому допускається наявність одного евакуаційного виходу);
10. Пристосовані для вільного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (для закладів освіти, в яких вчать такі діти).

Рис. 3. Вимоги до облаштування захищених просторів у закладах освіти

Рис. 4. Важливі аспекти безпечного освітнього середовища

Рис. 5. Складові облаштування безпечного простору в ЗП(ПТ)О

На сьогодні актуальними залишаються проблеми із безпекою у самих укриттях, зокрема використання небезпечних матеріалів, що можуть призвести до травм у разі надзвичайних ситуацій.

Рекомендації щодо безпечного освітнього середовища допомагають організувати безпечне освітнє середовище ([https://sqe.gov.ua/bezpechne-](https://sqe.gov.ua/bezpechne-ovsitnie-seredovishhe-novi-vim/)

[ovsitnie-seredovishhe-novi-vim/](https://sqe.gov.ua/bezpechne-ovsitnie-seredovishhe-novi-vim/)) і в очному, і в дистанційному, і у змішаному форматі навчання, а також більш ефективно змінювати формати залежно від безпекової ситуації. Документ розроблено Державною службою якості освіти спільно з експертами ініціативи «Система забезпечення якості освіти», яка впроваджується в межах проєкту «Супровід урядових реформ в Україні»

(SURGe), що реалізується компанією Alinea International за кошти Уряду Канади.

Враховуючи зазначені рекомендації, доцільно визначити необхідні важелі безпечного освітнього середовища для набуття здоров'язберезувальної компетенції учасників освітнього процесу в 2024/2025 н. р., зокрема:

- фізичний простір для перебування;
- інформування, навчання, інструктування та тренування;
- психологічна підтримка та партнерство;
- гнучкість та адаптація до змін в організації освітнього процесу;
- цифрове освітнє середовище (рис. 4).

Нижче представлений короткий огляд складових та порядок організації освітнього процесу з їх урахуванням.

Безпечний фізичний простір для перебування учнів та працівників

На рис. 5 зображено облаштування безпечного простору у закладі освіти. Яких правил необхідно дотримуватись?

– Перш за все, необхідно переглянути облаштування навчальних кабінетів. Це стосується меблів. Варто пам'ятати: ніщо не повинно перешкоджати руху під час евакуації учнів. Це актуально для закладів, які будуть працювати в очному, або ж у змішаному форматі.

– По-друге, організувати безпечне та безперешкодне пересування. Варто додатково оглянути та перевірити коридори на предмет розташування там об'єктів, що можуть стати перешкодою при евакуації та джерелом травмування. Проходи до всіх запасних виходів мають бути вільними та доступними.

Безпечне освітнє середовище

Однією з передумов безпечного освітнього середовища є наявність чітких процедур реагування/поведінки, знання цих процедур усіма працівниками закладу освіти та постійне відпрацювання правил із учнями.

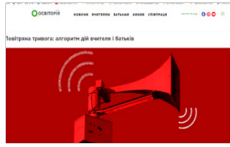
Першочергово мають бути:

1. *Шляхи для евакуації* (у тому числі до найближчого укриття, якщо таке не обладнане у закладі). Необхідно відпрацювати евакуацію з кожного приміщення спочатку педагогами, а потім тренуватися зі здобувачами освіти. Тренування покажуть слабкі місця в плані евакуації, які можна виправити

до настання можливих критичних ситуацій.

2. *Протоколи безпеки* щодо правил поведінки під час повітряної тривоги, евакуації, перебування у сховищі/укритті, під час уроків онлайн. Протокол має відповідати загальним рекомендаціям ДСНС. Є приклади, якими можна скористатися:

– Алгоритм дій під час сигналу «Повітряна тривога», розроблений Міністерством освіти і на-

уки України: <https://osvitoria.media/experience/povitryana-tryvoga-algorytm-dij-vchytelya/>

Проведення щоденного інформування/інструктажів щодо протоколів безпеки з учнями

Потрібно звернути увагу на те, що колективна безпека залежить від кожного, тому так важливо, щоб усі учні дотримувалися визначених правил.

Інформування учнів про правила мінної безпеки, проведення заходів із залученням ДСНС

Питання мінної безпеки є особливо важливими. Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами залишаються актуальними. За даними Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, нині в Україні заміновано або забруднено рештками техніки й зброї понад 30% території. Найбільш небезпечною є ситуація в прифронтових районах і в деокупованих населених пунктах, однак випадки взаємодії дорослих і дітей з вибухонебезпечними предметами періодично фіксують і в так званих тиллових областях (з початку російського вторгнення 980 цивільних громадян зазнали через це поранень різного ступеня тяжкості).

Користуйтеся матеріалами про те, яких правил потрібно дотримуватися:

- Пам'ятка: «Мінна безпека. Що потрібно знати та виконувати?»: https://kyivcity.gov.ua/bezpeka_tapravoporiadok/pam_yatky/minna_bezpeka_scho_potribno_znati_ta_vikonuvati/

- Включення актуального матеріалу щодо мінної безпеки у курс «Захист України»;

- Сайт НМЦ ПТО у Харківській області, розділ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЖД», в якому розміщені пам'ятки

Впізнавай загрозу

- Проблеми мінного забруднення (як на глобальному рівні, так і на рівні держави);
- Що таке концепція НРВП (навчання щодо ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами);
- Про різні профілі груп ризику людей, схильних до небезпечної поведінки;
- Про ризики, спричинені вибухонебезпечними предметами;
- Про типи загроз, що існують в Україні;
- Як ідентифікувати потенційно небезпечні території;
- Що робити, якщо побачив (-ла) підозрілий предмет або потенційно небезпечну територію;
- Поширені хибні уявлення й міфи про вибухонебезпечні предмети;
- Як ділитися інформацією про НРВП з друзями та близькими.

30% ТЕРИТОРІЇ

Вибухонебезпечні ризики поруч...

Рис. 6. Основні питання, що висвітлюються під час навчання щодо мінної безпеки

з корисними покликаннями, можна користуватись інфографікою щодо укриття та мінної безпеки;

- Для підлітків (віком від 15 до 17 років), батьків, педагогів і всіх зацікавлених створено безплатний освітній онлайн-курс «Вибухонебезпечні ризики в фокусі: впізнавай, навчай, допомагай» (рис. 6). Зареєструватися і пройти навчання можна на платформі Prometheus за покликанням:

<https://nus.org.ua/news/vpiznavaj-zagrozu-navchaj-pravyl-dopomagaj-gromadi-dlya-pidlitkiv-i-doroslyh-stvoryly-osvitnij-kurs-pro-minnu-nebezpeku/>

Проходження працівниками навчань з надання першої невідкладної допомоги

Володіння навичками першої допомоги сьогодні, як ніколи, актуальне, особливо для працівників закладів освіти. Наприклад, тренінги з першої допомоги учням проводить Ukrainian Paramedic Group. Покликання на сайт та на види тренінгів: <https://www.pmgroup.org.ua/> <https://www.pmgroup.org.ua/treningy/>

Підтримання проходження педагогічними працівниками психологічних тренінгів

Надважливе завдання в умовах воєнного стану для стабілізації емоційного стану педагогів для якості викладання і якості результатів навчання здобувачів освіти.

На контролі керівникам закладів варто тримати:

- рівень тривожності кожного педагога за свою безпеку, безпеку родини;
- психологічну підтримку свого

UKRAINIAN PARAMEDIC GROUP

РОЗКЛАД ТРЕНІНГІВ КОРПОРАТИВНИМ КЛІЄНТАМ ТРЕНІНГІВ ІНФОРМАЦІЯ БЛОГ

НАВЧАЙСЯ РЯТУВАТИ ЖИТТЯ РАЗОМ ЗІ ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ПАРАМЕДИКІВ

Навчимо, як надавати першу невідкладну допомогу

UKRAINIAN PARAMEDIC GROUP

РОЗКЛАД ТРЕНІНГІВ КОРПОРАТИВНИМ КЛІЄНТАМ ТРЕНІНГІВ ІНФОРМАЦІЯ БЛОГ

ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ПАРАМЕДИКІВ пропонує:

Корпоративні, освітні тренінги з домедичної невідкладної допомоги. Вийдіть та нашої території. Для дорослих та дітей. Online та Offline формати

"Навчись рятувати життя" з Ярославом Вусом та Оксаною Марцінчук

Контакти інформація: 090278180 та 0902087239
 ФБ: <https://www.facebook.com/paramedgroup.org.ua/>
 Telegram: <https://t.me/paramedgroup>
 Instagram: [ukrainianparamedicgroup](https://www.instagram.com/ukrainianparamedicgroup)

UKRAINIAN PARAMEDIC GROUP

РОЗКЛАД ТРЕНІНГІВ КОРПОРАТИВНИМ КЛІЄНТАМ ТРЕНІНГІВ ІНФОРМАЦІЯ БЛОГ

<p>ПЕРША ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА</p> <p>Базовий курс по медичній невідкладній допомозі для НЕ МЕДИКІВ</p> <p>ДІТАЛЬНІШЕ</p>	<p>ПЕРША ДОПОМОГА ДІТЯМ</p> <p>Курс розрахований на батьків і просто зацікавлених людей</p> <p>ДІТАЛЬНІШЕ</p>	<p>ПЕРША ДОПОМОГА ДІТЯМ</p> <p>Курс розрахований на працівників дитячих виховних закладів</p> <p>ДІТАЛЬНІШЕ</p>
<p>КУРС "ТРАВМА ТА ДІП"</p> <p>Спеціалізований курс по травмах, переломам, пошкодженню при ДІПТІ 1-1А.</p> <p>ДІТАЛЬНІШЕ</p>	<p>КУРС ДІЛ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ</p> <p>Покращимо і навчимо Ваших дітей надавати першу допомогу</p> <p>ДІТАЛЬНІШЕ</p>	<p>КУРС ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ</p> <p>Спеціалізований курс по підтримці відносини та наблизення</p> <p>ДІТАЛЬНІШЕ</p>

колективу.

Самопочуття педагогів відіграє значну роль у формуванні сприятливого освітнього середовища для учнів. Для розуміння, яку допомогу потрібно шукати зовні або яку превентивну роботу/допомогу запропонувати можна провести онлайн-опитування анонімно або через особисті інтерв'ю. Чому необхідно забезпечувати педагогам постійну психологічну підтримку, проводити різноманітні тренінги від психологів (техніки управління стресом, саморе-

гуляції, арт-терапії)? Бо пам'ятаємо, що частина здобувачів освіти можуть мати статус внутрішньо переміщених осіб. Тобто, педагоги мають забезпечувати емоційні потреби учнів. Разом з тим, навчаючи внутрішньо переміщених учнів, педагогічні працівники самі можуть мати статус ВПО, отже, переживати ті ж труднощі, що й учні.

Для керівника корисно, коли не лише професійні питання є предметом обговорень з колегами, а й почуття, переживання, страхи.

Налагодження та підтримка партнерства з батьками

Важливо оперативно та максимально повно донести інформацію до батьків щодо рішення про проведення навчання очно чи у змішаному форматі про наявність та стан укриття у закладі освіти або ж про шляхи евакуації; дії відповідно до протоколів безпеки.

Керівник групи має володіти максимально повною інформацією про особливі потреби учня – можливі реакції на стрес, особливі ліки, які треба вживати, алергічні реакції.

Також актуально для закладів, у яких навчаються здобувачі освіти з числа внутрішньо переміщених осіб антибулінгова політика (стосується в тому числі онлайн-ового середовища закладу), адаптаційні заходи для учнів закладів, що приймають дітей ВПО, діагностика навчальних втрат у ново-прибулих учнів.

Оцінка готовності закладу освіти змінювати спосіб організації освітнього процесу

Це стосується швидкого переходу до дистанційного або змішаного навчання. Складові готовності перелічені на рис. 7:

1. Гнучкий розклад уроків (розроблення одразу кілька варіантів розкладу навчальних занять: для очного, дистанційного та змішаного навчання). Можливий також варіант розроблення єдиного розкладу з відповідними примітками (кольоровими, символічними тощо), які будуть працювати у змінених умовах навчання.

2. Комп'ютери та Інтернет. Технічне забезпечення дистанційного навчання залишається однією з важливих умов його якості. Важливо передбачити можливість дистанційного навчання для вразливих категорій здобувачів освіти.

Додатковим варіантом забезпечення освітніх потреб таких здобувачів освіти може бути проведення в очному

Рис. 7. Складові готовності закладу освіти змінювати спосіб організації освітнього процесу

форматі консультацій (індивідуальних та групових) за окремим стабільним графіком.

Своєчасні та ефективні управлінські рішення сприятимуть підвищенню якості організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання: <https://sqe.gov.ua/yakisne-distanciynne-navchannya-v-umovakh/>

Інструкції/протоколи/алгоритми для педагогічних працівників, заступників директорів, інформація для батьків щодо онлайн-навчання

Наявність розроблених чітких правил та алгоритмів для всіх учасників освітнього процесу полегшує перехід з однієї форми навчання на іншу та робить організацію освітнього процесу гнучкою. Правила для здобувачів освіти можуть стосуватися наступних особливостей:

ПРАВИЛА ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ щодо:

- особливостей роботи на електронних платформах;
- включення в онлайн-урок;
- можливостей вмикати та вимикати камери та мікрофони під час онлайн-уроків;
- особливостей організації роботи в асинхронному режимі;
- спілкування з педагогічними працівниками.

ІНСТРУКЦІЇ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ щодо:

- організації освітнього процесу;
- використання електронних платформ та ресурсів;
- особливостей проведення уроків у синхронному та асинхронному режимі.

Варто розглянути можливі моделі перерозподілу навчального часу для різних освітніх компонентів/навчаль-

них предметів. Особливу увагу слід приділити інтеграції змісту, скороченню тем, передбачених для повторення матеріалу, розподілу тем на синхронне та асинхронне вивчення, чіткої структури та методики дистанційного онлайн-уроку.

Електронні журнали, платформа з навчальними матеріалами

Ведення електронної документації ведеться, враховуючи вимоги та рекомендації МОНУ. В умовах переходу з однієї форми навчання на іншу оптимальною формою для фіксації результатів навчання здобувачів освіти та надання їм зворотного зв'язку та їх батькам є електронний журнал щодо успішності навчання.

Добір навчальних матеріалів та стратегій роботи з учнями під час уроків

Процес навчання, використання наочності, інформаційно-методичних матеріалів до навчання потребує ретельного відбору педагогами. Не менш важливим аспектом впливу є особиста емоційна поведінка з урахуванням чутливості та травматичного досвіду учня.

Пам'ятаємо, **ефективними методами та прийомами стимулювання до активізації та мотивації для роботи на уроці є:**

– створення умов для комунікації учнів у групах під час синхронного та асинхронного навчання, використання інструментів поділу аудиторії на окремі кімнати, надаючи завдання для виконання у групах тощо;

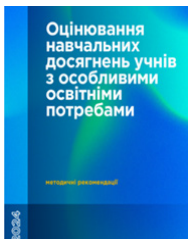
– створення проблемних ситуацій, постановка цікавих запитань, залучення до обговорення;

– застосування діяльнісних методів навчання з використанням віртуальних лабораторій або можли-

вістю для діяльності здобувачів освіти в асинхронному режимі;

– дозування завдань для самостійної роботи, розподіл їх на невеликі блоки та надання чітких інструкцій щодо опрацювання кожного блоку матеріалу або аудіо- чи письмових пояснень, коментарів.

Для педагогів, які працюють в інклюзивних групах, Українським інститутом розвитку освіти (<https://uied.org.ua/2024/08/11854/>)

створено методичний посібник «Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами»:

chrome-extension://efaidnbmnfnkcelpnckehhpkehcjajpcglefindmkaj/https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzivne-navchannya/2024/07/29/Otsinyuvannya_navch.dosyahn.uchniv.z.OOP-metodrekomentatsiyi-2024.pdf

У виданні йдеться про особливості оцінювання, а також про техніки, підходи, інструменти, зокрема, щодо формувального оцінювання, ролі педагогічного спостереження для оцінювання, практики реагування на підтримку (з прикладами); пропонується перелік корисних ресурсів (із посиланнями).

Використання інструментів і генеративних платформ на основі ШІ в освітньому процесі оптимізує безліч завдань, таких як: створення цікавих уроків, інформаційних бюлетенів, проєктів; допомагає вдосконалити викладачам і майстрам в/н свої методи навчання, управляти часом, а також сприяє інклюзивному навчанню в реальному часі, підтримує індивідуалізацію навчання, адаптивну персоналізацію для кожного учня.

Цифрове освітнє середовище, яке дозволяє використовувати широкий спектр сучасних інформаційних технологій та виконання вимог безпечного освітнього простору формує здоров'язбережувальну компетенцію здобувачів професійної освіти та педагогічних працівників шляхом трансформації організації освітнього процесу, в якій однією з першочергових стає завдання вироблення та реалізації нового підходу до його планування, постійним вдосконаленням компетентностей, які набуваються шляхом аналізу роботи з різноманітними цифровими технологіями, пошукової діяльності, удосконаленням оригінальних і нестандартних підходів до власної професійної діяльності; безперервним оновленням знань з інформаційно-цифрових та інноваційних методик та аспектів процесів викладання і отримання результатів навчання здобувачів освіти за новими державними освітніми стандартами.

Список використаних джерел

1. Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. – URL: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/>

2. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. – Київ: Державна служба якості освіти, 2019. – 240 с.

3. Методичні матеріали «Літні пригоди без шкоди: як провести безпековий урок для підлітків» підготовлені спеціалістами Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Укрзалізниці спільно зі студією онлайн-освіти EdEra та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) за підтримки Міністерства освіти і науки України та за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). – URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5200>

4. Основні вимоги до облаштування захищених просторів у закладах освіти. – URL: <https://mon.gov.ua/news/uriad-zatverdyl-osnovni-vymohy-do-oblashtuvannya-zakhyshchenykh-prostoriv-u-zakladakh-osvity>

5. Електронні ресурси. – URL: <https://sqe.gov.ua/yakisne-distancyne-navchannya-v-umovakh/>
<https://www.pmggroup.org.ua/>
<https://www.pmggroup.org.ua/treningy/>
<https://mon.gov.ua/news/pidhotovka-do-novoho-navchalnoho-roku-20242025-u-zakladakh-osvity>
<https://kharkiv.comments.ua/news/society/science-and-learning/386-stalo-vidomo-skilki-zakladiv-osviti-vidnovlyatv-harkovi-u-2024-roci.html>

Олена ДІДЕНКО,
методист НМЦ ПТО
у Харківській області

На допомогу педагогу

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА: досвід регіону, сучасні тренди, практичні поради

Змінюються часи, змінюється світ, змінюються люди і водночас має змінюватися освітній процес, крім цього, спочатку ковід, уже більше двох років війна внесли свої корективи в організацію та здійснення підготовки кваліфікованих робітників.

Незважаючи на воєнний стан, основним завданням ЗП(ПТ)О Харківського

регіону є якість підготовки робітничих кадрів. На сьогодні традиційна методика навчання здобувачів професійної освіти у межах класно-урочної системи, яку ми отримали в спадок від Яна Амоса Коменського, працює, однак час вимагає сучасних трендів та нових ефективних та результативних форм і методів навчання.

Онлайн-навчання змусило всіх учасників освітнього процесу звикнути до постійних стимулів від смартфонів, ноутбуків, хромбуків, комп'ютерів та інтернету. Нове покоління, якому зараз 10-24 роки, народилося у світі, де алгоритми постійно змушують їх натискати, скролити і свайпати з шаленою швидкістю. Сучасна молодь за своїм

бажанням в один клік може отримати доступ майже до будь-якої інформації з усіх куточків земної кулі, адже їй у мережі життя цікавіше, динамічніше, яскравіше.

Організація освітнього процесу в умовах воєнного стану має допомагати учасникам освітнього процесу пристосуватися до сучасного життя та майбутнього, спрямовуючи усі зусилля на розуміння потреб й особливостей нового покоління й осучаснення навчання відповідно до вимог інформаційного суспільства та потреб ринку праці регіону.

На сучасному етапі актуальним є впровадження в освітній процес сучасних трендів, створення нової системи інформаційного забезпечення професійної освіти, використовуючи кращий досвід ЗП(ПТ)О Харківського регіону, України й міжнародні практики. В інформаційному просторі зазначено чимало нових освітніх трендів, які можуть підвищити інтерес та включеність здобувачів освіти в освітній процес та, як наслідок, підвищити його якість. До вашої уваги деякі з них:

- персоналізоване навчання;
- убіквітарність;
- адаптивне навчання;
- методика управління проєктами SCRUM;
- Hard skills та Soft-skills;
- безперервне навчання (навчання протягом життя);
- імерсійна освіта (гаджети, симулятори та 3D-окуляри в освіті);
- гейміфікація;
- джигсоу;
- навчання за допомогою новітніх інформаційно-педагогічних технологій (інтерактивне навчання, мікронавчання, проактивність, багатофункціональні сервіси, наприклад, Online Test Pad тощо) та штучного інтелекту в професійній освіті.

Убіквітарність.

Убіквітарність – це широка розповсюдженість інформації та застосування її навіть у абсолютно не пов'язаних з первинною сферою аспектах людського життя.

Війна змусила педагогів шукати нові способи розповсюдження навчальної інформації серед здобувачів професійної освіти. Змінились не лише педагогічні технології, стрімко зріс технічний прогрес, особливо у військовій сфері. Розвиток одного напрямку неможливий без інших, тому

досягнення у кожній галузі є суттєвими та актуальними не лише безпосередньо для окремої сфери виробництва, а й для системи професійно-технічної освіти.

Адаптивне навчання.

Розробка індивідуальних підходів до викладання предметів з урахуванням особливостей, навчальних потреб, поглядів та інтересів здобувача професійної освіти, його поведінки та типу сприйняття ним навчального матеріалу за рахунок зворотнього зв'язку, унікальних підходів до викладання, інтонацій, підбору необхідного навчального матеріалу, певних модулів/результатів навчання, оптимальної кількості інформації для опрацювання.

Методика управління проєктами SCRUM.

Налагодження ефективної співпраці в межах проєкту через чіткий розподіл завдань, термінів виконання, цілей, відповідальності, а також формування у проєктних групах атмосфери довіри, підтримки та співпраці.

Hard skills та Soft-skills.

Забезпечення набуття здобувачами освіти професійних навичок, якісне їх вимірювання та орієнтація освітнього процесу на формування універсальних життєвих навичок XXI століття: адаптивності, самопрезентації, аналітичного та критичного мислення, навчання впродовж життя, ораторських і лідерських якостей, гнучкості, комунікабельності тощо.

Безперервне навчання (навчання протягом життя).

Постійний пошук можливостей для розвитку особистості, її професійних і життєвих навичок та умінь обумовлених такими ключовими факторами, як глобалізація, конкурентний тиск, зміна у світі праці, гнучкість ринку праці, необхідність постійного вдосконалення тощо.

Імерсійна освіта (гаджети, симулятори та 3D-окуляри в освіті).

Проєктування та здійснення освітнього процесу з використанням засобів доповненої та віртуальної реальності. Технології віртуальної реальності (VR) можуть моделювати середовища та ситуації реалістично та правдоподібно, вони мають кілька переваг, які роблять їх використання дуже корисним, особливо під час дистанційного навчання.

Гейміфікація.

Гейміфікація – це побудова освітнього процесу в ігровій формі. Для цього необхідно використовувати віртуальну та доповнену реальність, комп'ютерні технології або просто творче планування навчальних занять. У формі гри можна проводити як пояснення уроків, відпрацювання навичок, так і оцінювання результатів навчальних досягнень.

Джигсоу.

Цей підхід передбачає навчання у невеликих групах по 5-6 здобувачів професійної освіти (наприклад, при дистанційному навчанні – це робота в сесійних залах на платформі ZOOM). Здобувачі освіти досліджують матеріал у групах, а потім презентують результати досліджень, формуючи цілісну картину знань.

Навчання за допомогою новітніх інформаційно-педагогічних технологій (інтерактивне навчання, мікронавчання, проактивність, багатофункціональні сервіси, наприклад, Online Test Pad тощо) та штучного інтелекту в професійній освіті.

Застосування різноманітних новітніх інформаційно-педагогічних технологій, що дозволяють зробити навчання інтерактивним і цікавим та які відкривають нові перспективи для підвищення мотивації, активності здобувачів професійної освіти, а також розвитку їх творчих здібностей та критичного мислення, сприяє персоналізації освітнього процесу, створенню індивідуальних освітніх траєкторій, якісному оцінюванню результатів навчання тощо. Штучний інтелект сприяє персоналізації освітнього процесу, створенню індивідуальних освітніх траєкторій, оцінюванню професійних компетентностей здобувачів освіти тощо.

ДО ВАШОЇ УВАГИ один із практичних досвідів застосування новітніх інформаційно-педагогічних технологій у професійній освіті Світлани ХМЕЛЕНКО, викладача ДІПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг», та її колег-педагогів, які навчають здобувачів освіти за професією «Перукар (перукар-модельєр)».

Основною метою педагогів даного закладу освіти є не просто навчити здобувачів професії «Перукар (перукар-модельєр)» технікам стрижки, фарбу-

ванню волосся, виконанню зачісок, а допомогти кожному учню знайти свій унікальний стиль, розкрити потенціал і стати справжнім професіоналом. У своїй роботі вони завжди намагаються поєднувати теорію з практикою, залучати сучасні методи викладання та інтерактивні інструменти.

Світлана Федорівна впевнена, що навчання – це не лише передача знань, але й постійний обмін досвідом, творчістю та енергією. Саме тому вона постійно розширює діапазон своїх професійних компетентностей, навчаючись на різних короткострокових курсах та переймаючи позитивний досвід своїх колег.

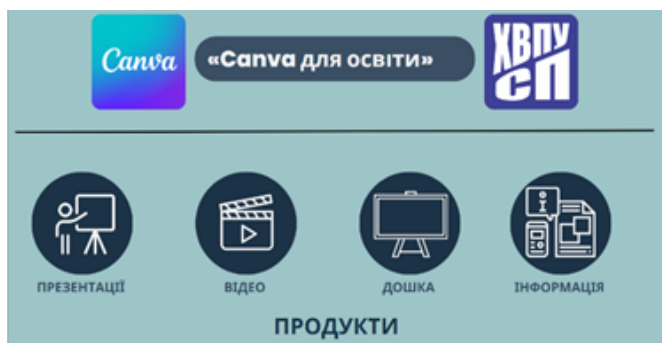
Педагогічні працівники ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг» для якісної підготовки перукаря (перукаря-модельєра) застосовують такі сучасні тренди, як інтерактивні платформи та інструменти, мультимедійні ресурси, гейміфіковане й асинхронне навчання тощо.

Під час дистанційного навчання інтерактивні платформи стали для педагогів закладу ключовими інструментами при проведенні уроків з предметів професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки. Компанія Google надала для освітнього закладу пакет Google Workspace, що дозволяє проводити уроки, взаємодіяти зі здобувачами освіти в режимі реального часу та забезпечувати доступ до навчальних матеріалів.

Google Workspace – це набір сервісів від Google, за допомогою яких будь-який заклад освіти може зручно організувати процес дистанційного навчання. Викладачі можуть проводити трансляції та відеозустрічі з учнями, публікувати та перевіряти домашні завдання, створювати тести, презентації. А головне – зберігати необмежену кількість будь-яких файлів і документів.

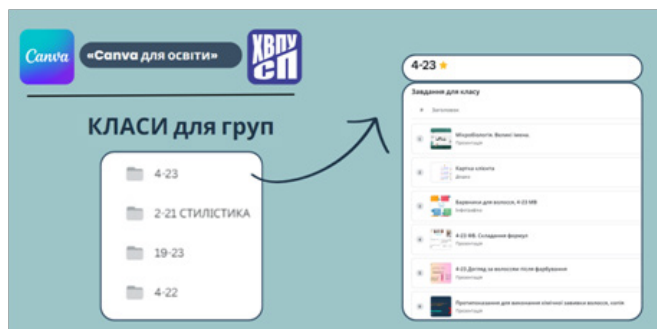
Для кожної групи С.Ф.Хмеленко та майстрами виробничого навчання створені Google Класи для предметів професійно-теоретичної підготовки і виробничого навчання. Усі класи поступово заповнюються контентом відповідно до освітніх програм з урахуванням індивідуальних особливостей сучасних здобувачів освіти.

ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг» у 2024 році отримав доступ до ресурсу «Canva for Education», що дало змогу користуватись преміум-функціями Canva безкоштовно.

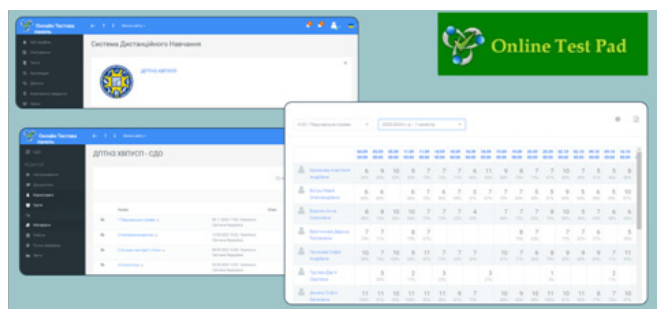
За допомогою таких функцій педагоги почали створювати цікаві уроки й практичні заняття, використовуючи зображення, шрифти, відео, анімації та функції редагування. За рахунок цього значно підвищилась мотивація здобувачів професійної освіти, де б вони не знаходились під час уроку. Тепер педагоги мають змогу переглядати та залишати відгуки про активність та роботу учнів у режимі реального часу.

Додатково педагоги створили окремі класи, де розміщують завдання для індивідуальної роботи учнів та роботи у

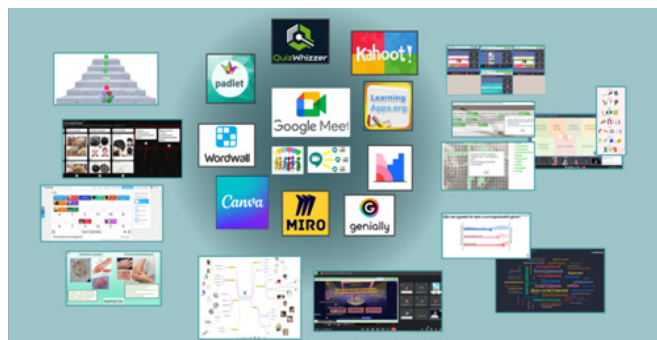

малих групах.

Для оцінювання результатів навчання використовується платформа Online Test Pad. На даній платформі для кожної групи створені тренінг-кабінети, де відображені списки груп, план-графік завдань, журнал успішності з можливістю завантаження у форматі таблиці Excel, що зручно для педагогів і учнів. Здобувачі професії мають змогу проходити тести неодноразово, використовуючи їх як тренажер для запам'ятовування інформації, але оцінка у журнал заноситься перша. Перевагою тренінг-кабінету є вчасне реагування на прогалини у знаннях учнів, надання їм додаткових завдань для подальшого відпрацювання.

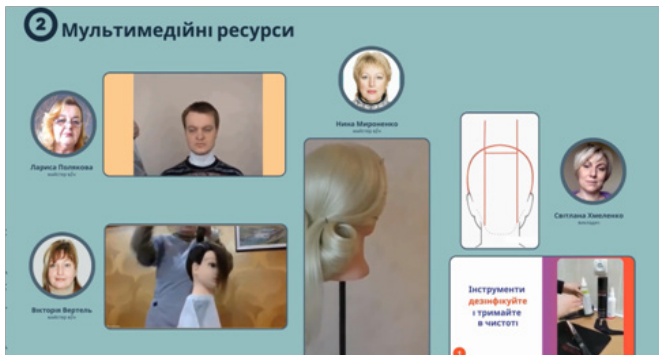

Для створення інформаційно-методичних/дидактичних матеріалів та організації освітнього процесу використовуються: Google Meet, Genially, Kahoot!, Learning Apps, Mentymetr, Miro, Canva, Wordwall, Padlet, QuizWhizzer.

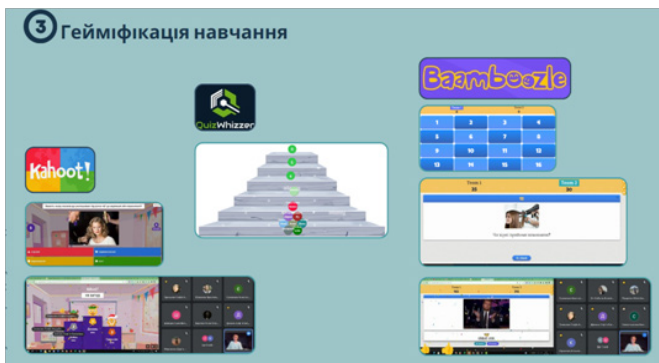

Використання відеоуроків, презентацій, анімацій та інфографіки робить навчання більш цікавим і зрозумілим для здобувачів професії. Особливо важливо створювати відео-інструкції з демонстрацією техніки та інструментів, що дає можливість учням краще зрозуміти практичні аспекти.

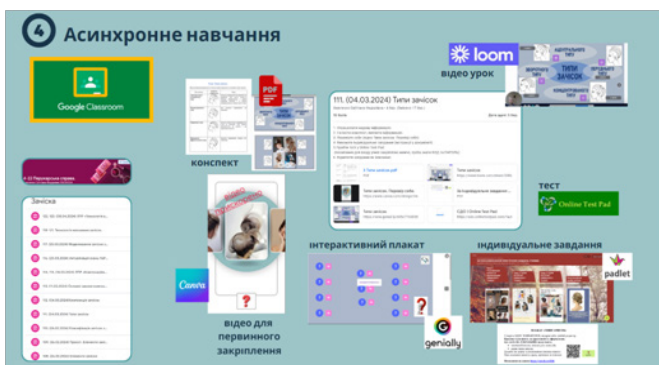
Майстри в/н та Світлана Федорівна створюють відеоуроки для забезпечення здобувачам професійної освіти доступу до передових знань і навичок у галузі перукарської справи, відеоролики з сучасними технологічними операціями стрижки й фарбування волосся, а також виконання зачісок, які відповідають новітнім тенденціям у галузі перукарського мистецтва.

На думку Світлани ХМЕЛЕНКО, саме гейміфікація навчання допомагає значно підвищити мотивацію учнів та зробити процес навчання захопливим. На уроках вона застосовує різноманітні вікторини, проводить тестування у формі ігор або захоплюючі змагання між здобувачами освіти. У цьому їй допомагають такі платформи: Kahoot!, Vaamboozle, QuizWhizzer. Створені за допомогою цих ресурсів вікторини дають можливість перевірити знання, змагаючись групами та індивідуально, і додати емоцій в освітній процес.

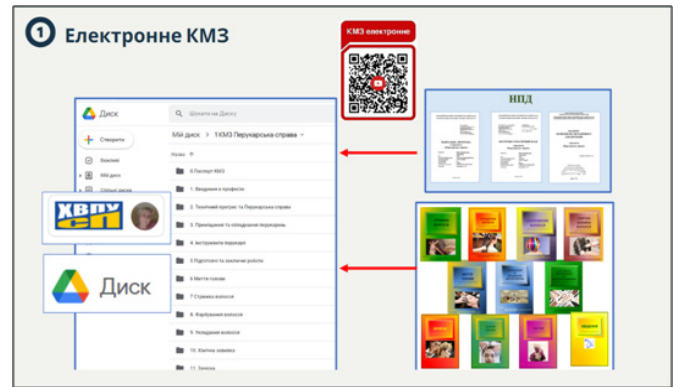

Викладання теоретичного матеріалу часто потребує часу для його обдумування учнями та самостійного вивчення. Асинхронне навчання дозволяє здобувачам освіти переглядати лекції, виконувати завдання у зручний для них час, що особливо актуально під час дистанційної форми навчання. Якісна організація асинхронного навчання здійснюється за рахунок використання інструменту Google Клас.

Створене в електронному вигляді комплексно-методичне забезпечення предмета значно спрощує процес дистанційного навчання, роблячи його доступним, організованим та ефективним. Безлімітний Google Диск у пакеті Google Workspace дає можливість зберігання усіх навчально-методичних та дидактичних матеріалів.

Для якісної організації освітнього процесу Світлана Федорівна створила електронні таблиці (Excel, Google

Таблиці) за модулями навчального плану, де зібрані посилання на дидактичні матеріали. Такий формат дає можливість дуже швидко підбирати необхідний інформаційно-методичний та дидактичний матеріал до кожного уроку.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ щодо підвищення якості підготовки здобувачів професійної освіти та застосування сучасних трендів під час навчання

Сьогодні, як ніколи, ми повинні говорити про майбутнє, як би це не звучало, претензійно чи пафосно, заради підвищення якості професійної підготовки в тяжких для нас умовах необхідно здійснювати реальні кроки для досягнення поставленої мети.

Ми пропонуємо наступні:

- налагоджувати співпрацю усіх учасників кар'єрного супроводу здобувачів професійної освіти (обласних адміністрацій, місцевої влади, шкіл, підприємств, бізнесу), тобто залучення їх до діалогу з метою покращення якості підготовки кваліфікованих робітників;
- створювати на базі ЗП(ПТ)О Хаби різноманітного спрямування;
- упроваджувати нові професії та навчання за частковими кваліфікаціями;
- навчати здобувачів освіти підприємництва;
- розробляти та впроваджувати в освітній процес якісні, гнучкі освітні програми, в тому числі з короткостроковим терміном;
- проводити якісне оцінювання результатів навчання, використовуючи сучасні можливості інформаційних технологій, за допомогою різноманітних тестових завдань закритого та відкритого типу;
- використовувати в педагогічній практиці успішні кейси колег та сучасні педагогічні тренди;
- використовувати штучний інтелект для проведення занять і підготовки до уроків.

Список використаних джерел

1. Використання штучного інтелекту у вищій освіті / І.Драч, О.Петроє, О.Бородієнко [та ін.] // International Scientific Journal of Universities and Leadership. – 2023.
2. Короткова Л.І. Професійна підготовка майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньо-виробничого клас-тера: теоретичні і методичні основи: монографія / за наук. ред. Радкевич В.О. – Запоріжжя: Просвіта, 2020.
3. Литвинова С.Г., Сорока Н.В., Баченко С.В., Богоч-

ков Ю.М., Гриб'юк О.О., Дементієвська Н.П., Коркішко І.А., Слободяник О.В., Соколюк О.М., Ухань П.С. / за наук. ред. Литвинової С.Г. Проектування освітнього середовища з використанням засобів доповненої та віртуальної реальності в закладах загальної середньої освіти. – Київ: ЩО НАПН України, 2023.

4. Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: монографія. – Івано-Франківськ: НАІР, 2019.

5. Струтинська О.В. Сучасні освітні тренди в умовах розвитку цифрового суспільства / О.В.Струтинська, М.А.Умрик // Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. – 2020.

Зінаїда НАЗАРЕЦЬ,
методист НМЦ ПТО у Харківській області;
Світлана ХМЕЛЕНКО,
викладач ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»

На допомогу педагогу

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: що зроблено та завдання на найближчу перспективу

Чому цей процес не втрачає актуальності вже більше 5 років?

Передумовами впровадження цифровізації освіти в Україні стали виклики часу. Спочатку навчання в умовах «ковідної» кризи (2020-2022 роки), коли карантинні вимоги зумовили необхідність реформування процесів навчання до дистанційного формату, потім російська агресія, що породила психологічне пригнічення та зниження рівня мотивації навчання в умовах бойових дій, під час повітряних тривог, в період відсутності технологічного та енергетичного забезпечення. Відсутність досконалої цифрової інфраструктури, зокрема проблеми з інтернетом, з енергетичними ресурсами, що унеможливають навчання, призвели до ускладнення освітнього процесу для його учасників.

Розглянемо основні напрями цифрової трансформації освітнього процесу.

I. Формування цифрового освітнього середовища закладів освіти – подолання цифрового розриву і гейміфікація. Тобто формування системи форм, методів, електронних освітніх ресурсів і комп'ютерного обладнання для здійснення освітньої діяльності.

II. Використання хмарних техно-

Цифрова трансформація освітнього процесу - це насичення фізичного простору освітньої установи електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та впровадження педагогічних технологій на засадах використання інформаційно-комунікаційних, хмароорієнтованих технологій і технологій доповненої й віртуальної реальності.

логії для навчання учнів – забезпечення повсюдного доступу й онлайн-ова освіта. Тобто розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити модель використання хмароорієнтованого освітнього середовища закладу освіти.

III. Розвиток STEM-освіти – проектний підхід. Ціль – побудова варіативних моделей навчання предметам природничо-математичного напрямку з використанням окремих компонентів комп'ютерної орієнтованої системи навчання.

IV. Використання комп'ютерного моделювання. Технологічні зміни в IT-сфері привели до оновлення онлайн-ових наочних засобів з природничих предметів, зокрема позитивно зарекомендували себе за останні 3 роки системи комп'ютерного моделювання процесів і об'єктів: Phet, CK-12, Desmos, Yenka, Olabs, Mozaik, GeoGebra. Робота в та-

ких системах передбачає використання 3D і 2D моделей реальних об'єктів, що надає можливості суб'єкту навчання досліджувати їх характеристики та передбачає проведення власних дослідів і експериментів під час вивчення фізики, хімії, біології.

V. Використання доповненої реальності для цифрової трансформації підручників. Розрізняють такі типи контенту доповненої реальності, що модернізують звичайний підручник: візуальні (3D-об'єкти); аудіальні (об'єкти, що мають аудіосупровід (озвучення): вірші, пісні, прислів'я, тексти); контролюючі (інтерактивні тести).

VI. Розвиток E-skills педагогів. Створення системи розвитку E-skills викладачів, що включає проведення шкіл, навчання в цифрових академіях, семінарів, тренінгів, практичних конференцій, спрямованих на використання

ІКТ в освітньому процесі.

Як показує практика, на етапі трансформації системи освіти на засадах інформаційного підходу наявний рівень цифрової компетентності педагогів не повною мірою відповідає сучасним вимогам педагогічної науки та практики. Тому постає необхідність допомогти педагогічній спільноті з удосконалення цифрових навичок для швидкої адаптації до умов цифрової освіти.

Цифрові технології стають у нагоді педагогам при створенні сучасного освітнього простору, а саме:

- персоналізації навчання (вибір та побудова індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням здібностей кожного учня, різноманітність навчальних матеріалів);
- підвищенні мотивації учнів (інтерактивні навчальні матеріали, мультимедійні завдання);
- полегшенні щоденної діяльності педагогів і управлінців (моніторинг, звітність, перевірка робіт).

Сучасні досягнення в трансформації освіти: вільне використання електронних ресурсів та платформ у форматі змішаного навчання, Е-звітність (переведення в електронний формат звітності, що подається закладами освіти), Е-діловодство (створення цифрових аналогів документів діловодства (електронних класних журналів, журналів обліку тощо), SELFIE (інструмент для оцінки ефективності впровадження цифрових технологій), Е-кабінет вступника в ЗП(ПТ)О, створення та модернізація єдиної Е-системи моніторингу працевлаштування випускників для інформування стейкхолдерів щодо кар'єрних траєкторій випускників.

Чого ж досягли ЗП(ПТ)О у цифровій трансформації освітнього процесу за останні роки?

Розглядаючи цей процес у ракурсі вищезазначених 6 напрямів, можна побачити, що кожен заклад створив єдине цифрове освітнє середовище для всіх учасників освітнього процесу наступним чином:

– *Інфраструктура і технічна підтримка*: ЗП(ПТ)О забезпечили наявність сучасного обладнання та програмного забезпечення, встановили стабільне і швидке інтернет-з'єднання в усіх приміщеннях, навіть бомбосховищах, створили служби підтримки, які швидко реагують на технічні проблеми закладу та педагогів.

– *Професійний розвиток педагогів*: адміністрація ЗП(ПТ)О забезпечує

постійну участь педагогів у майстер-класах, семінарах і тренінгах з використання різних цифрових інструментів і застосунків.

– *Системи управління навчанням (LMS)*: використовуються платформи типу Moodle, Google Classroom або Microsoft Teams для організації дистанційного навчання і управління освітнім процесом.

– *Соціальний маркетинг*: використовувати соціальні мережі (ФБ, Інстаграм, Тік-Ток) для залучення молоді, підвищення їхньої зацікавленості до професійної освіти, а також зміцнення іміджу закладу освіти. Деякі ЗП(ПТ)О, такі як ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області», ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж», ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг» та ЗП(ПТ)О «Чугуївський регіональний центр професійної освіти Харківської області», відкрили загальні YouTube-канали для поширення навчального відеоконтенту, створеного педагогами, що дозволяє іншим викладачам і учням легко знайти та використовувати матеріали. З такою ж метою створено YouTube-канал НМЦ ПТО у Харківській області, який призначений для профорієнтаційної роботи і просування відеоконтенту, створеного педагогами ЗП(ПТ)О.

– *STEM-освіта*: у 7 ЗП(ПТ)О області активно впроваджуються у навчання елементи STEM-освіти.

– *Комп'ютерне моделювання*: майже у всіх ЗП(ПТ)О викладачі, переважно з фізики, хімії, біології та математики, використовують онлайн-сервіси, що пропонують 3-D моделі для візуалізації навчального матеріалу.

Отже, одне із завдань, що стоїть перед НМЦ ПТО у Харківській області

– це підвищення цифрової компетентності педагогів ЗП(ПТ)О. У 2023/2024 н.р. методисти активно працювали у напрямку сприяння розвитку e-skills педагогів. Заходи мали різні формати проведення, залучалися різні категорії педпрацівників, кожен із заходів переслідував певну мету.

Так, у I семестрі 2023/2024 н.р. закінчено цикл *майстер-класів «Digital Skills: розвиток та вдосконалення»* для вдосконалення цифрових навичок педагогічних працівників ЗП(ПТ)О області, започаткований ще наприкінці 2022 року. З вересня по грудень 2023 року було проведено останні 3 заняття за темами:

– «Створюємо активності для учнів на різних етапах уроку за допомогою ресурсів LearningApps, Wordwall, Mentimeter та Thinglink». Учасники мали можливість ознайомитись із особливостями використання за стосунків на різних етапах уроку, попрацювати у синхронному режимі, виконуючи різноманітні вправи, створені безпосередньо під час проведення заходу, з одночасною демонстрацією результатів виконання;

– «Платформи Discord та Telegram для обміну миттєвими повідомленнями між учасниками освітнього процесу». Учасники мали можливість потренуватися в обміні миттєвими повідомленнями, ознайомитися з новими можливостями використання платформ в освітньому процесі, дізнатись тонкощі та лайфхаки Discord, підвищити рівень цифрової компетентності;

– «Візуалізація інформації сервісами Draw.io та Canva». Учасники мали можливість створити графіку, презентації, анонси та інший візуальний контент (в тому числі для соціальних мереж), завантажити та редагувати власні фотографії через інтерфейс платформи,

зберегти візуальний контент на свій пристрій у обраному форматі, ознайомитись з векторним графічним редактором, створити найрізноманітніші схеми, діаграми, графіки, експортувати результат до різних графічних форматів.

Як наслідок, підвищили рівень цифрової компетентності 360 педагогічних працівників ЗП(ПТ)О області: 161 викладач, 152 майстри виробничого навчання та 47 представників керівництва закладів освіти.

У II семестрі 2023/2024 н.р. стартували навчальні тренінги з розвитку цифрових навичок для педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в офлайн-форматі за трьома темами:

- «Складання тестових завдань в Google Forms»;
- «Складання тестових завдань в Classtime»;
- «Особливості роботи на віртуальних дошках Padlet, Canva та Zoom».

З січня по травень 2024 року було проведено 16 навчальних тренінгів для педагогів 12 ЗП(ПТ)О, у 4 з них було організовано по 2 заходи за різними темами. Такими активними у навчанні виявилися заклади: ДНЗ «Харківське вище професійне училище №6», ЗП(ПТ)О «Харківський професійний коледж», Регіональний центр професійної освіти електротехнічних, машинобудівних та сервісних технологій Харківської області та ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг». За цей період підвищили рівень цифрової компетентності 392 педагогічні працівники.

Найпопулярнішим серед педагогів виявився ресурс Google Forms (організовано 8 тренінгів), з інших тем – відповідно по 4 заняття.

Особливості формату проведення таких тренінгів дозволили врахувати потреби педагогів закладу, провести навчання у живому спілкуванні, моментально отримуючи зворотній зв'язок.

У 2024/2025 н.р. НМЦ ПТО у Харківській області продовжить роботу з удосконалення цифрових навичок педагогів. Планується організувати заходи також у двох форматах: онлайн – для ЗП(ПТ)О області та офлайн – для закладів міста. Для того, щоб надати якісну допомогу закладам з підвищення цифрової компетентності, на початку вересня буде проведено опитування методистів та керівництва ЗП(ПТ)О для урахування запитів від закладів (яка допомога необхідна, які цифрові навички педагогів потребують удосконалення).

**ЗАПЛАНОВАНО
ЦИКЛ МАЙСТЕР-КЛАСІВ**

ВІДЕОМАЙСТЕРНЯ: КРОК ЗА КРОКОМ ДО ВЛАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕОКОНТЕНТУ

Заняття 1: Розробка сценарію та структури майбутнього відеоконтенту

- визначення цілей контенту
- вивчення основ складання сценарію для відеоконтенту.
- створення структури відео: вступ, основна частина, висновок.

Заняття 2: Основи зйомки

- введення до техніки зйомки: камера, світло, звук.

Заняття 3: Основи монтажу

- ознайомлення з базовими принципами монтажу та використання програм для монтажу відео.

Заняття 4: Використання графіки та анімації при монтажі відеоконтенту:

- Навчання вставляти графіку та анімації у відео.
- Розгляд інструментів для створення презентацій та ілюстрацій.

Заняття 5: Голосовий супровід та звуковий дизайн відеоконтенту

- Техніки запису голосу та додавання аудіо до відео.
- Розгляд ролі звукового дизайну у відеоконтенті.

Заняття 6: Тестування створеного відеоконтенту та зворотний зв'язок:

- Взаємна перевірка відеоконтенту учасниками групи.
- Надання конструктивного зворотного зв'язку та внесення необхідних коректив.
- Огляд платформ для публікації відео.
- Стратегії просування та просування відеоконтенту.

На I семестр 2024/2025 н.р. заплановано проведення циклу майстер-класів «Відеомайстерня: крок за кроком до власного навчального відеоконтенту». Вже складено тематику занять, сплановано теоретичні та практичні блоки. Учасники матимуть можливість відвідати 6 занять, набути практичних навичок роботи з різними відеоредакторами, ознайомитися з основами створення якісного відеоконтенту.

Узагальнюючи вищезазначене, хочу наголосити на одному важливому аспекті: цифровізація – це не лише про технології, але й про людей, які ці технології використовують. Наше завдання полягає в тому, щоб допомогти педагогічним колективам стати впевненими, критичними та творчими користувачами цифрових інструментів.

Цифрова трансформація відкриває перед нами величезні можливості, але разом з тим ставить нові виклики. Лише завдяки спільним зусиллям ми зможемо створити освітнє середовище, яке не тільки відповідатиме вимогам сучасного світу, але й буде інклюзивним, безпечним і орієнтованим на майбутнє.

Пам'ятайте, що найкращі інвестиції в освіту – це інвестиції в розвиток нашого суспільства. І саме цифрова трансформація є тією силою, яка допоможе нам створити освіту, яка буде відповідати потребам кожного, сприяючи розвитку гармонійних, освічених і творчих громадян.

Закликаю колег і колежанок до активної участі в цьому процесі – процесі, який формує майбутнє наших дітей і нашої країни.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю., Литвинова С.Г., Мельник О.М. Ефективність навчання

з використанням електронних освітніх ігрових ресурсів у початковій школі // Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Том 62. №6. С.34-46.

2. Колеснікова І.В. Цифрова трансформація сучасного освітнього процесу. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/222.pdf>

3. Литвинова С.Г. Методика проектування хмароорієнтованого навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу на рівні керівника // Комп'ютер у школі та сім'ї. 2015. №2 (122). С.5-11.

4. Литвинова С. Напрями цифрової трансформації освітнього процесу закладів загальної середньої освіти України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721078/1/%21%21%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98-001-%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%2B.pdf>

5. Литвинова С.Г. Проектування хмароорієнтованого навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Київ: Компрінт, 2016. 354 с.

6. Литвинова С.Г. Система комп'ютерного моделювання об'єктів і процесів та особливості її використання в навчальному процесі закладів загальної середньої освіти // Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Том 64. №2. С.48-65.

7. Северина Л., Здоровець О., Беляєва О. Цифрова трансформація в освіті. file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Ped_nauk_XLIV_XLV-77-84.pdf

Владлена ДРОБНА,
методист НМЦ ПТО
у Харківській області

Орієнтири щодо виховання учнів ЗП(ПТ)О у 2024/2025 н.р.

Виховний процес – процес взаємодії, в якому відповідно до цілей і завдань самої особистості і суспільства відбувається організований виховний вплив і взаємодія, що має за мету формування особистості, організацію і стимулювання активної діяльності молоді з оволодіння ними соціальним і духовним досвідом, цінностями і відносинами.

Організація навчання і виховання в умовах воєнного стану потребує іншого змісту виховної роботи. Основною ціллю є забезпечення безпеки та здоров'я особистості, її фізичного, психічного, соціального і духовного благополуччя.

Враховуючи виклики і загрози під час воєнного стану, **радімо** заступникам директорів з навчально-виховної, головам методичних комісій класних керівників та майстрів виробничого навчання надавати адресну методичну допомогу класним керівникам щодо планування виховної роботи помісячно, з урахуванням ситуації.

Під час воєнного стану **акцентуємо увагу** організаторів виховної роботи в закладах освіти на педагогічних вимогах до створення виховного середовища. Важлива роль у цьому процесі відводиться діагностиці, за допомогою якої заступники директорів можуть визначити потенціал, потреби, мотиви усіх суб'єктів виховного процесу: учнів, батьків, педагогів, соціальних інституцій.

Наголошуємо на необхідності переосмислення й перезавантаження змістового наповнення виховної роботи в контексті життя сучасних учнів, які є представниками нового покоління і повністю залежні від мультимедійних технологій та цифрової техніки, – це «молодь комунікативних навичок».

Виховний процес є наскрізним і особливо важливим стало формування громадянина – патріота України, підготовленого до життя, з високою національною свідомістю, який здатний захищати Україну і будувати її майбутнє. Тому система виховної роботи в ЗП(ПТ)О **має бути зорієнтована** на

формуванні національної ідентичності підростаючого покоління, патріотичної свідомості, здатності до самореалізації та самовдосконалення. Роботу учасників освітнього процесу **пропонуємо** спрямовувати на створення цілісної виховної системи, яка ґрунтується на сучасних філософсько-гуманістичних ідеях існування людини, її прагненні до досягнення вищих сенсів життя. Тому будувати виховну систему необхідно так, щоб її організація, приклади авторитетних наставників-педагогів, освітнє середовище виховували учнівську молодь у дусі патріотизму, глибокого розуміння історії свого краю, національної ідентичності, самобутності, забезпечували партнерську взаємодію закладу освіти із соціумом та всіма учасниками освітнього процесу.

Для забезпечення якісного процесу виховання в закладах освіти **варто провести** практико-орієнтовані семінари, тренінги, освітні пленери, воркшопи, ділові ігри для педагогів з метою осмислення сучасних викликів виховання, індивідуалізації підходу до роботи.

Рекомендуємо такі сучасні форми методичної роботи з класними керівниками, викладачами-предметниками: «Мистецтво педагогічного спілкування», «Проектна технологія: суть, досвід використання, перспектива», «Портфоліо класного керівника як засіб професійного розвитку»; круглі столи «Виховання на цінностях: нова якість виховного процесу в сучасній освіті», «Толерантна педагогіка у виховному процесі», майстер-класи: «Використання сучасних технологій у виховному процесі», «Плануємо виховну роботу» тощо.

Методичну роботу заступників директорів з навчально-виховної роботи, голів методичних комісій класних керівників та майстрів виробничого навчання **необхідно спрямувати** на формування класного керівника-новатора, на усвідомлення ним важливості сучасних викликів, обізнаності інструментарію і технологій змісту та форм виховної роботи, тобто:

- забезпечити планування виховної роботи класних керівників, планів роботи та графіків проведення засідань методичних комісій класних керівників, розкладів роботи гуртків та спортивних секцій;

- створити електронну базу виховних заходів, батьківських зборів, розроблених класними керівниками відповідно до основних напрямків виховання;

- активізувати роботу щодо виявлення, узагальнення та поширення ефективного педагогічного досвіду з питань національно-патріотичного виховання, використання інноваційних технологій та нових форм роботи в умовах воєнного стану, волонтерську діяльність;

- розширити партнерські взаємини з іншими закладами освіти, країнами за кордоном, громадськими організаціями;

- удосконалити систему превентивного виховання;

- здійснити моніторинг ефективності виховної системи закладу освіти;

- приділити увагу індивідуальній виховній роботі, особливо з учнями, які знаходяться за кордоном;

- спланувати роботу органів учнівського самоврядування, передбачити зустрічі з волонтерами, відвідування учасників бойових дій, відзначення пам'ятних та ювілейних дат, проведення днів відкритих дверей, днів кар'єри, майстер-класів професійного спрямування тощо.

Зосереджуємо увагу на питаннях щодо активізації суспільно значущої діяльності та розвитку учнівського самоврядування в закладах освіти. Основна мета діяльності – виховати в учнів активну життєву позицію, підготувати їх до дієвої участі в демократичному управлінні суспільством. Основними напрямками діяльності органів учнівського самоврядування є: залучення учнів до активної участі в житті колективу, громади; розкриття, самовдосконалення та самореалізація особистості; захист прав та інтересів

членів учнівського колективу; організація просвітницької роботи серед своїх однолітків; організація життя та діяльності учнівського колективу; підготовка до майбутнього дорослого життя.

Функціонування учнівського самоврядування в умовах воєнного стану **повинно бути спрямоване** на організацію добрих і корисних справ, виховання національної самосвідомості, любові до Батьківщини, родини, закладу освіти; виховання активності, відповідальності, самоутвердження та самореалізації членів всіх органів учнівського самоврядування (виховання рис лідера, виховання віри в себе, у свої сили у всіх сферах діяльності, виховання поваги до старших і турботливого ставлення до молодших, виховання працелюбності, поваги до праці своїх товаришів та дорослих).

Перед учасниками процесу виховання стоять важливі завдання, а саме: створювати єдине освітнє середовище, здійснювати пошук таких форм організації цього процесу, які б апелювали до власного досвіду учнів, активізували б їхню емоційну, інтелектуальну сфери, поєднуючи з процесом пізнання, перформатувати педагогічний інструментарій, форми й методи освітньої діяльності, які б враховували потреби та виклики, пов'язані з війною. Зазначені завдання актуальні для всіх учасників освітнього процесу (викладачів-предметників, класних керівників, майстрів виробничого навчання, батьків, учнів).

Серед пріоритетних напрямів виховної роботи **визначаємо** такі:

1. Національно-патріотичне виховання – пріоритетний напрям у національній системі освіти: утвердження української національної та громадянської ідентичності (формування активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності); оборонної свідомості та громадянської стійкості; патріотизму; поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави); поширення інформації про ветеранів війни, формування в суспільстві традицій вшанування пам'яті загиблих (померлих) ветеранів війни; формування готовності громадян до виконання конституцій-

ного обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Пропонуємо до використання:

Виховна година «Патріотизм сьогодні для України й кожного українця» 11 клас: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-patriotizm-sogodni-dla-ukraini-j-koznogo-ukrainca-11-klas-30620.html>

Виховна година «Жінки, які загинули за Україну»: <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-zhinki-yaki-zaginuli-za-ukra-nu-415510.html>

Інформаційно-виховна година: 10 років на захисті України: <https://naurok.com.ua/informaciyno-vihovna-godina-10-rokiv-na-zahisti-ukra-ni-411544.html>

2. Прищеплення навичок здорового способу життя. Одним з найважливіших завдань у 2024/2025 н.р. залишається фізична безпека та збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу. **Важливо продовжити** інформаційно-роз'яснювальну роботу з учнями щодо безпечної поведінки та алгоритму дій у певних ситуаціях (сигнал тривоги, перебування в укритті, виявлення невідомих предметів тощо); формування звичок здорового харчування, фізичної активності, безпечної комунікації; упровадження принципу недискримінації; запобігання вживанню учнями, іншими учасниками освітнього процесу тютюну, алкоголю, наркотичних засобів, інших речовин з психоактивною дією; проведення кампаній, спрямованих на популяризацію здорового способу життя, вакцинації, профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань тощо; використання оздоровчих технологій терапевтичного спрямування: арттерапія, пісочка терапія, ігрова терапія, казкотерапія тощо; забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, зокрема проведення просвітницьких заходів щодо мінної безпеки і вибухонебезпечних предметів.

Пропонуємо до використання:

Бесіда «Корисна їжа – запорака міцного здоров'я»: <https://naurok.com.ua/besida-korisna-zha-zaporuka-micnogo-zdorov-ya-409893.html>

Година спілкування з елементами тренінгу «Здоровий спосіб життя в українських традиціях»: <https://naurok.com.ua/godina-spilkuvannya-z-elementami-treningu-zdoroviy-sposib-zhittya-v-ukra-nskih-tradicijah-414456.html>

Розробка виховної години «Мінна

безпека»: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-vykhovnoi-hodiny-minna-bezpeka-667117.html>

3. Подолання негативних явищ: булінг, домашнє насильство (забезпечення гендерної рівності), кримінальні правопорушення.

Пропонуємо до використання:

Просвітницька програма «Шкільний боулінг як різновид соціальної агресії»: <https://naurok.com.ua/shkilniy-buling-yak-riznovid-socialno-agresii-prosvitnicka-programa-348761.html>

Виховна година «Гуманне та відповідальне ставлення до тварин»: <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-gumanne-ta-vidpovidalne-stavlennya-do-tvarin-416406.html>

Виховна година-тренінг «Рівні права – рівні можливості»: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-trening-rivni-prava-rivni-mozlivosti-61747.html>

4. Запобігання та профілактика кримінальних правопорушень. Під час війни, коли всі категорії населення держави зазнають негативного впливу воєнних дій, великою небезпекою є потрапляння неповнолітніх у маргінальне середовище, у середовище схильне до девіантної поведінки. Важливим є не лише попередження правопорушень неповнолітніми особами, а й дотримання їхніх прав і можливості максимально безпечно розвиватися в суспільстві, недопущення зростання рівня злочинності серед неповнолітніх під час війни і облік тих, хто потрапив під негативний вплив осіб з неправомірною поведінкою на територіях, де ведуться бойові дії. Профілактика кримінальних правопорушень спонукає до формування правової культури учнів, виявлення та усунення причин і умов, які сприяють вчиненню ними злочинів, подоланню девіантної поведінки.

Пропонуємо до використання:

Виховний захід «Не переступи межу» <https://naurok.com.ua/vihovniy-zahid-ne-perestupi-mezhu-259629.html>

5. Вивчення та популяризація краєвих педагогічних практик стосовно виховання.

6. Відзначення пам'ятних та ювілейних дат у 2024/2025 н.р. Заходи, що ініціюються у виховному процесі, передбачають добровільність, власну зацікавленість і вмотивованість участі в них здобувачів освіти.

Пропонуємо до використання:

Виховна година «День пам'яті Чорнобильської трагедії» <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-den-pam-yati-chornobilsko-tragedii-414603.html>

«Відважні серця» (До Дня українського добровольця) <https://naurok.com.ua/vidvazhni-sercy-a-do-dnya-ukrainskogo-dobrovolcy-a-405737.html>

Одним із важливих викликів для педагогів, зокрема класних керівників, стало те, що з початком воєнних дій мотивація учнів в освітньому процесі помітно знизилась. Щоб підвищити мотивацію учнів, педагогу **ВАРТО**:

– **інтегрувати** у виховний процес заходи, що спрямовують у майбутнє, навчають прогнозувати, планувати й долати синдром відкладеного життя;

– **помічати, цінувати та відзначати** успіхи й досягнення учнів (сумнів у власній спроможності послаблює мотивацію), це допомагає формувати позитивні навички;

– **використовувати** групові форми роботи, спільні проекти, дослідження, й пошук способів розв'язання проблем тощо, адже мотивація посилюється під час колективної діяльності;

– **реалізовувати** спільну діяльність не лише в освітній сфері, але й соціальної: волонтерство, посильна допомога тим, хто її потребує;

– **надавати** учням власний приклад, підтримку й забезпечувати їх участь у процесах, які відбуваються в житті здобувачів освіти.

Сучасна освіта вимагає переосмислення підходів до виховання, оновлення змісту, форм і методів духовного становлення особистості на

керівника – підтримувати зв'язок учня із закладом освіти. Особливу увагу класним керівникам **треба проявляти** до учнів із сімей ВПО щодо адаптації їх в учнівському колективі.

Отже, картина світу учня формується наскрізно та охоплює всі сфери життєдіяльності. Тому умовою ефективності виховання і є його цілісність. Успіх виховного процесу залежить від взаємин між педагогом та здобувачем освіти, які повинні будуватися на основі співдружності, співпраці й ділового партнерства.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-shovtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641>.

2. Надія ОРЛОВСЬКА. Реалізація основних напрямків виховної роботи у 2024/2025 н.р. // Майбуття. – Липень-серпень, 2024. – №№ 13-16 (732-735). – С.3-4.

3. Сніжана БАЛЯ. Орієнтири для класних керівників та педагогів організаторів з питань організації виховної роботи в освітніх закладах у 2024/2025 н.р. // Майбуття. – Липень-серпень, 2024. – №№ 13-16 (732-735). – С. 6-8.

Наталія СОЛОГУБ,
методист НМЦ ПТО
у Харківській області

На допомогу педагогу

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Питання створення та функціонування безпечного освітнього середовища є надзвичайно актуальним, особливо в умовах сьогодення. Загальновідомо, що поняття «безпека» включає компоненти фізичної, психологічної та інформаційної безпеки. У контексті інформаційної безпеки турбота про захист набуває більших масштабів. Якщо раніше треба було говорити про безпеку за межами дому, то тепер по-

трібно застерігати від негараздів під час перебування в інтернеті.

Інтернет пропонує численні можливості для покращення процесів навчання та спілкування між педагогами, здобувачами освіти та батьками, але він має свої небезпеки. На етапі навчання формується світогляд та поведінка, тому необхідно постійно роз'яснювати учасникам освітнього процесу межу між дозволеними пустощами та діями,

які можуть призвести до небажаних наслідків.

Для кращого розуміння поняття «інформаційна безпека» потрібно спочатку розібратися в питанні інформаційної небезпеки. Віруси, спам, хакери, фішинг, тролінг, кібер-булінг (флеймінг, діссінг, кетфішинг, кіберсталкінг) – усе це підстерігає педагога на шляху до безпечного інтернету.

СТИСЛИЙ ОГЛЯД НЕБЕЗПЕК:

Комп'ютерний вірус – це невелика

програма, яка поширюється з одного комп'ютера на інший і перешкоджає роботі комп'ютера. Він може пошкодити або видалити дані на комп'ютері, поширитися на інші комп'ютери за допомогою електронної пошти або навіть видалити всі дані на жорсткому диску.

Спам – це небажані повідомлення у будь-якій формі, які надсилаються у великій кількості. Найчастіше спам надсилається у формі комерційних електронних листів, відправлених на велику кількість адрес, а також через миттєві та текстові повідомлення, соціальні медіа або навіть голосову пошту.

Хакер – це людина, котра добре розуміється на апаратному і програмному забезпеченні (залізо + програмування), фахівець у сфері комп'ютерних мереж і захисті інформації. Хакери спеціалізуються на знаходженні різноманітних «дірок» у системах безпеки мереж.

Фішинг – різновид онлайн-шахрайства, який полягає в тому, що шахраї

шляхом обману намагаються дізнатися особисту інформацію для подальшого незаконного використання. Найчастіше викрадають за допомогою фішингу облікові дані (паролі, PIN-коди), особисті дані (ім'я, адресу) та медичну інформацію.

Трблінг – вид взаємодії в онлайн-дискусіях на віртуальних комунікативних ресурсах, коли взаємодія націлена на провокацію у читачів емоційної відповіді, реакції, аргументів, образ і тривалих марних дискусій, нагнітання конфліктів для реалізації цілей інтернет-троля.

Кібербулінг – це булінг із застосуванням цифрових технологій. Він може відбуватися в соціальних мережах, на платформах обміну повідомленнями (у месенджерах), ігрових платформах та у мобільних телефонах. Це неодноразова поведінка, спрямована на залякування, провокування гніву чи приниження тих, проти кого він спрямований.

ТИПИ КІБЕРБУЛІНГУ:

- **флеймінг** – обмін короткими гнівними та запальними репліками між учасниками з використанням комунікаційних технологій (як правило, на форумах та в чатах);

- **дівісінг** – передача або публікація компрометуючої інформації про жертву онлайн;

- **кетфішинг** – це вид шахрайства, коли людина створює вигаданий несправжній акаунт чи сторінку в соціальних мережах або на сайтах знайомств, зазвичай, націлюючись на конкретну жертву. Ця практика може використовуватися для отримання фінансової вигоди, щоб якимсь чином скомпрометувати жертву, як спосіб навмисно засмутити жертву або для виконання бажання;

- **кіберсталкінг** – анонімне, приховане вистежування потерпілих задля організації злочинних дій.

Як же педагогу при такому різноманітті небезпек захистити не тільки особисті дані, а й освітнє середовище?

Перш за все, потрібно захиститись від вірусів:

- використовуйте лише ліцензійне програмне забезпечення;
- увімкніть брандмауер;
- інстальуйте оновлення тільки з Microsoft Update (детальні відомості про настроювання автоматичного

Оновлення у Windows див. в [статті Windows Update: запитання й відповіді](#));

- використовуйте засіб для видалення зловмисних програм у Windows (<http://surl.li/cfgics>);

- якщо ви не впевнені, чи слід довіряти програмі, яку потрібно завантажити, введіть її назву в улюблену пошукову систему, щоб дізнатися, чи хтось інший повідомив, що вона містить шпигунське програмне забезпечення;

- прочитайте всі попередження системи безпеки, ліцензійні угоди та декларації про конфіденційність, пов'язані з будь-яким завантаженим програмним забезпеченням;

- будьте обережні з популярними «безкоштовними» програмами і переконайтеся, що вам потрібне усе програмне забезпечення, упаковане з цими програмами;

- використовуйте особистий обліковий запис користувача замість облікового запису адміністратора. Обліковий запис адміністратора може отримати доступ до будь-яких даних у системі, а будь-яке зловмисне програмне забезпечення, запущене з обліковим записом адміністратора, може використовувати дозволи адміністратора, щоб потенційно інфікувати або пошкодити будь-які файли в системі.

Далі захистіть своє середовище від спаму.

Найпоширенішим шляхом розповсюдження спаму є розсилання через електронну пошту: багато хто отримує щодня на e-mail листи з комерційними пропозиціями або взагалі з безглуздими текстами. Проте спамити можуть і через надокучливі смс, повідомлення в месенджерах, які не мають ніякої користі, через телефонні дзвінки тощо.

Головна ознака спаму полягає в тому, що адресат не надавав відправнику ані своїх даних (адреси пошти, телефонного номеру), ані згоди на отримання будь-яких повідомлень. Але навіть якщо ви залишили свої контакти у якомусь магазині, а звідти надходять по сто повідомлень на день, – це також можна розцінити як спам.

Окрім того, що спам дратує та сповільнює роботу, він може становити і серйознішу небезпеку. Зокрема, листи від спамерів можуть бути фішинговими, містити віруси, шкідливе програмне забезпечення. Щоб убезпечити себе від отримання спаму, дотримуйтесь

кількох простих порад: обачливо розповсюджуйте адресу своєї електронної пошти, не публікуйте її без потреби на публічних вебсайтах, форумах, сервісах, особливо, якщо йдеться про e-mail, до якого прив'язані ваші офіційні акаунти.

За необхідності можна використовувати одноразові електронні адреси. Або зареєструвати кілька адрес під різні потреби. Скажімо, одну – для робочих контактів, іншу – для реєстрації на комерційних вебсторінках, форумах та інших ресурсах, де є підозра, що вашу пошту можуть використати для розсилання спаму. Не відповідайте на спам, в жодному разі не відкривайте посилань і вкладень, що надходять зі спамом.

На сьогодні більшість поштових сервісів уже містять вбудований захист від спаму і відфільтровують небажані листи. Але будьте уважні! Іноді до папки зі спамом може потрапити і важлива пошта. Тож періодично її потрібно перевіряти.

Захищайтесь від атак (кібератак) хакерів та фішингу.

Багато кібератак спрямовані на звичайних користувачів. Вони теж мішені хакерів, адже зараз кожен українець може потенційно стати точкою входу для хакерів в інформаційну інфраструктуру закладу освіти, підприємства чи організації.

Також під час війни активізуються кіберзлочинці, мета яких вкрасти гроші, доступ до акаунтів та шантажування користувачів.

Пропонуємо перелік заходів, яких потрібно вжити якнайшвидше, щоб убезпечитись від кібератак:

1. Змініть пароль у всіх важливих сервісах – у пошті, месенджері, на смартфоні. Зробіть це зараз. Для входу в кожен сервіс і поштову скриньку має бути окремий пароль.

2. Перевірте, чи надійні ваші паролі (<https://neal.fun/password-game/>). Негайно замініть ненадійні. Змініть також паролі, визначені як слабкі.

3. Використовуйте генератор паролів, наприклад, із сайту Кіберполіції:

<https://cyberpolice.gov.ua/generate-password/>.

4. Заведіть собі окрему пошту, яку залишатимете «для розсилок» та інших повідомлень. Не використовуйте цієї пошти для реєстрації акаунтів у соцмережах та інших чутливих сервісах, що містять приватну інформацію.

5. Видаліть усі зламані програми, особливо, якщо вони були завантажені з російських сайтів, торентів тощо.

6. Установіть двофакторну автентифікацію (2FA) в месенджерах, пошті, інших сервісах, щоб знати, коли хтось намагатиметься зайти у ваш акаунт. Що таке двофакторна автентифікація, як вона працює? На ці питання ви знайдете відповіді у статті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України за посиланням: <https://cip.gov.ua/ua/faqs/sho-take-dvofaktorna-avtentifikaciya-i-yak-vona-pracyuye>.

7. Не відкривайте повідомлення від незнайомих, не переходьте за посиланнями, не пересилайте іншим посилання від незнайомих, що містять заклики до дії (перейти за посиланням, завантажити файл, надати номер картки, телефон, ввести пароль від пошти тощо).

8. Довіряйте тільки перевіреним джерелам – офіційним сайтам державних установ, місцевої влади, медіа та їхнім перевіреним акаунтам у соцмережах (перевірені мають спеціальну позначку синім кольором біля назви акаунту).

9. Не відкривайте листів на пошті про розіграші, виграші, державну допомогу та інші обіцянки чогось безкоштовного.

10. Пароль від ваших акаунтів, телефону, код від SIM-карти або банківської карти – це ваш особистий секрет. Не довіряйте їх нікому, користуйтеся менеджерами зберігання паролів, наприклад, KeePass. Детальніше про менеджер паролів KeePass можна ознайомитись за посиланням: <https://keepass.info/>.

11. Якщо є можливість, використо-

вуйте фізичні засоби захисту акаунтів – захищені носії з кваліфікованим електронним підписом (КЕП), безпарольну авторизацію тощо. Такі рішення є в українських розробників.

12. Перевірте, на яких пристроях працюють ваші акаунти в соцмережах, пошта, месенджер. Це можна зробити в налаштуваннях безпеки та конфіденційності.

15. Закрийте лазівки для ворога: зверніться до свого системного адміністратора, щоб зараз же видалити російське програмне забезпечення. Встановіть українське. Це не примха, а питання безпеки, адже російські сервіси збирають інформацію про українських користувачів. Що на що може замінити системний адміністратор: <https://replace-ru-with-ua.com/>.

16. Зробіть на зовнішній носій резервну копію важливої для вас інформації: документів, фотографій тощо. Не забувайте також робити резервні копії ваших смартфонів.

Сучасне неподобство Інтернету – це тролі. Вони можуть зіпсувати вам день, урок, репутацію, дружні стосунки... Але спочатку давайте розберемося, хто ж такі ці тролі та як освічена людина може з ними впоратися та захистити свій душевний спокій. Більшість із тролів не наважуються вступати в пряму конфронтацію віч-на-віч. Але у повідомленнях, коментарях чи чатах немає жодних реальних наслідків, які б змусили їх двічі подумати, перш ніж випустити назовні свою внутрішню гидоту. На жаль, освітнє середовище також нерідко стає об'єктом тролінгу, а троями виступають невдоволені здобувачі освіти та їх онлайн-друзі або наставники.

Існує декілька попереджувальних ознак того, що ви маєте справу з інтернет-тролем:

– ігнорування реальних свідчень (тролі сумнозвісні тим, що ігнорують факти і подвоюють свою позицію, або взагалі перенаправляють на нову тему);

– перенаправлення тем (це старий метод тролінгу, який все ще використовується в чатах та на форумах. Тролі люблять робити зауваження не за темою, щоб спробувати відвернути користувачів від обговорення. Вони також публікуватимуть сторонні зображення чи мему);

– поблажливий тон (тролі люблять

розпалювати вогонь, а потім поводитися зневажливо, що провокує злість та розчарування);

– надмірне перебільшення (хоча більшість людей використовують слова, які є абсолютними, для тролів немає золотієї середини. Все має бути лише чорним чи білим. Замість того, щоб говорити «часто» або «іноді», вони скажуть «завжди» або «ніколи».

Методи перемоги над інтернет-тролями:

– не демонструйте свої емоції (стримати себе може бути складно, але не підливайте «олії у вогонь»);

– якщо ви відповідаєте за платформу чи сервіс для освітнього середовища – встановіть чіткі правила модерації, які включають політику заборони тролінгу (наприклад, для налаштування коментарів YouTube можна скористатись посиланням: <https://support.google.com/youtube/answer/9482556?hl=uk>);

– якщо ви не можете ігнорувати тролів, поговоріть з ними про факти (тролі ніколи не підтримуватимуть цивілізованих, конструктивних, раціональних розмов. Їхні аргументи нелогічні, і вони, звичайно, не сильні у темі суперечок);

– «вбийте» їх добротою або гумором (важко відповісти добротою на ненависть. Але оскільки тролі, зазвичай, шукають конфліктів, протилежна реакція часто зупиняє їх. Тому виявити трохи доброти або гумору не завадить);

– створюйте окремі соціальні профілі або групи для роботи та для друзів;

– блокуйте, відправляйте у БАН тролів або повідомляйте про них модераторам платформ;

– зберігайте ясність та неупередженість перед тим, як дати відповідь на коментар чи повідомлення;

– залишайтеся професіоналом своєї справи (у більшості випадків ваших колег та учнів менше хвилює, у чому проблема, а більше – те, як ви з нею впоралися).

Кібербулінг. Як це зупинити?

Проблема кібербулінгу здебільшого розглядається як така, що виникає серед осіб дитячого та підліткового віку. Фахівці ЮНІСЕФ при допомозі міжнародних експертів з питань кібербулінгу та захисту дітей об'єдналися з Facebook, Instagram і Twitter, щоб відповісти на запитання та дати поради

щодо способів боротьби з дитячим кібербулінгом (<https://www.unicef.org/ukraine/cyberbullying>).

Однак цькування в Інтернеті можуть трапитися з будь-ким, незалежно від віку. Щоб переконатися у жорстокості кібербулінгу дорослих, достатньо лише прочитати коментарі під публікаціями педагогів у соціальних мережах, в яких звичайна критика часто межує зі справжніми знущаннями. Причому від залякувань та образ в Інтернеті страждають не лише педагоги – жертвою кібербулінгу може стати будь-який член їх сім'ї. Тому важливо знати більше про кібербулінг дорослих та способи протидії цьому явищу.

Коли діти та підлітки стають жертвами знущань, їм, зазвичай, рекомендують звертатися за допомогою до дорослих. У випадку з кібербулінгом дорослих варто звертатися до більш компетентних у таких питаннях людей, а саме: до відповідних державних органів і установ.

Часто проблему кібербулінгу дорослих в Інтернеті можна вирішити і без втручання поліції. Більшість соціальних мереж мають вбудовані інструменти для протидії будь-яким видам онлайн-знущань. Зокрема, у Facebook можна блокувати профілі, а також повідомляти про образливі коментарі та публікації. Мережа Instagram закликає користувачів повідомляти про будь-які випадки знущань та цькування. Більшість соціальних мереж пропонують ресурси для допомоги жертвам кібербулінгу.

Пам'ятайте, що знущання в Інтернеті не є провинною жертви. Якщо це трапляється з вами, обов'язково зверніться за допомогою до керівництва, системного адміністратора закладу освіти, друзів, представників офіційних органів задля пошуку рішення цієї проблеми.

Важливо зберігати копії повідомлень, публікацій у соціальних мережах, електронних листів, фотографій тощо, які використовувалися проти вас з метою кібербулінгу. Це дасть змогу довести, що ви були жертвою цькування.

У випадку виявлення в мережі Інтернет, на вебсайті інформації потерпілий має право вимагати видалення такої інформації із вебсайту, а також з результатів видачі за відповідними запитаннями з пошукових систем, котрі скеровують на вказані вище сайти. З цією метою варто звернутися до

власника вебсайту (дізнатися дані щодо адміністраторів або власників вебсайтів допоможе сервіс Whois: <https://www.godaddy.com/uk-ua/whois>).

Якщо з'ясувати питання не вдалося, потерпілий має право звернутися до органів Національної поліції із заявою про вчинення адміністративного правопорушення відповідно до статті 1734 Кодексу України про адміністративні правопорушення. За вчинення кібербулінгу до кривдника може застосовуватися цивільна, адміністративна або кримінальна відповідальність.

Важливість інформаційної безпеки освітнього середовища неможливо переоцінити, оскільки ми все більше покладаємося на технології для підтримки навчання. Тому ми повинні надавати пріоритет безпеці систем і наших даних.

Давайте разом просувати інформаційну безпеку освітнього середовища, щоб зробити навчання у закладах освіти стійким до кіберризиків!

Список використаних джерел

1. Електронні ресурси. – URL: <https://project-seo.net/blog-uk/borotba-z-trolyami-v-interneti/>
<https://kdpu.edu.ua/sotsialno-hromadska-diialnist/psykholohichna-sluzhba/rekomendatsii/17842-problema-kiberbulinhu-doroslykh-yak-protydiyaty.html>
<https://www.godaddy.com/uk-ua/whois>
<https://www.unicef.org/ukraine/stories/protection-from-cyberbullying>
<https://replace-ru-with-ua.com/>
<https://www.godaddy.com/uk-ua/whois>
<https://naurok.com.ua/informaciyna-bezpeka-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-399534.html>
<http://journals.kogpa.te.ua/index.php/pedagogy/article/view/69>
<https://learningbox.online/en/2023/01/11/blog-information-security-education-5-method/>
2. Малик Я. Інформаційна безпека України: стан та перспективи розвитку // Ефективність державного управління. 2021. Вип. 44. С. 18-20.
3. Варивода К. Інформаційна безпека підлітків в інтернет-мережі // Молодий вчений. 2023. № 3. С. 360-368.

Ірина ДУБРОВА,
методист НМЦ ПТО
у Харківській області

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для написання статті в газету «Вісник профосвіти»

Написання статті для газети має свої особливості, оскільки аудиторія таких видань часто складається з педагогів, батьків, учнів та інших осіб, які цікавляться освітніми питаннями. Ось деякі методичні рекомендації для написання статті в освітянську газету:

1. Оберіть актуальну тему: Виберіть тему, яка є актуальною для освітнього середовища. Це може бути новітня методика навчання, проблеми в освіті, розповідь про успішні практики тощо.

2. Зверніть увагу на педагогічні аспекти: Стаття повинна враховувати педагогічні принципи та методику навчання. Розгляньте, як ваша тема впливає на освітній процес та як може покращити його результати.

3. Використовуйте професійну термінологію: Дотримуйтеся професійної термінології, зрозумілої для педагогічного співтовариства. Уникайте зайвих складних термінів, але використовуйте необхідні для ясності і точності.

4. Включіть практичні поради та рекомендації: Додайте до статті корисні поради та рекомендації, які читачі зможуть застосувати у своєму педагогічному процесі або взаємодії з учнями.

5. Ілюструйте прикладами: Підтримайте свої думки та рекомендації прикладами з реального життя. Розповідайте про конкретні ситуації або історії успіху, які ілюструють ваші ідеї.

6. Зверніть увагу на психологічний аспект: Розгляньте психологічні аспекти навчання та виховання. Це можуть бути поради з розвитку особистості, підходи до виховання, психологічні аспекти взаємодії в групі тощо.

7. Дотримуйтеся етичних стандартів: Будьте обережні з обговоренням особистих аспектів учнів чи колег. Дотримуйтеся етичних стандартів та конфіденційності.

8. Структуруйте статтю: Поділіть вашу статтю на вступ, основну частину та висновок. Це допоможе читачам зрозуміти ваші думки та ідеї.

9. Перевірте факти та джерела: Перед публікацією перевірте факти та джерела, щоб забезпечити точність та достовірність інформації. обов'язково перевірте посилання на ресурс та його активність.

10. Використовуйте доступні ресурси: Зверніться до наявних джерел інформації, таких як наукові статті, педагогічні журнали, дослідження, щоб підтримати ваші

думки та тези.

Ці рекомендації допоможуть вам створити цікаву та корисну статтю для освітянської газети, яка приверне увагу вашої цільової аудиторії.

З метою швидкої і якісної підготовки статей до друку у будь-якому виданні, необхідно чітко **дотримуватися певних загальних редакційних вимог**, а саме:

► До друку приймаються статті тільки українською мовою, які бути ретельно відредаговані й відповідним чином оформлені. Статті, перекладені українською мовою за допомогою комп'ютерного перекладача й належним чином не відредаговані, редакція не розглядає.

► Текст статті подається в електронному вигляді.

► Редколегія залишає за собою право:

1. Не розглядати статті, які не оформлені за вказаними параметрами.

2. Здійснювати редагування статті без погодження з автором(ами).

3. Повертати матеріали авторам на доопрацювання.

► Редколегія може не поділяти світоглядних переконань та концептуальних позицій авторів.

Також існують технічні вимоги до оформлення статей для друку.

Вимоги до технічного оформлення статей

1. Обсяг статті – від 5 до 15 сторінок друкованого тексту формату А4.
2. Текст статті має бути виконаний у редакторі Microsoft Word, версія 2003, 2007.
3. Шрифт – Times New Roman, розмір 14 пунктів, міжрядковий інтервал – 1,5.
4. Абзацування автоматичне. Не допустиме створення абзацного відступу за допомогою клавіші Tab або знаків пропуску.
5. Текст вирівнювати по ширині.
6. Слова друкуються без переносів.
7. Аббревіатури обов'язково розшифровуються після першого згадування в тексті.
8. У тексті обов'язково повинні бути бібліографічні посилання, які необхідно друкувати в квадратних дужках.

З повагою,
редколегія газети "Вісник профосвіти"

Головний редактор
Редактор
Технічний редактор

Тетяна РУСЛАНОВА
Ольга ГОРСНКОВА
Олена ЯКОВЕНКО

Члени редакції: Юлія ДАВИДОВА, Наталія СОЛОГУБ,
Владлена ДРОБНА, Зінаїда НАЗАРЕЦЬ

<https://www.facebook.com/groups/162399237723984/>

<https://www.youtube.com/channel/UCdfmCAExXfMNdAVpttCNg>

Адреса редакції та видавця:

61121, м. Харків, вул. Владислава Зубенка, 37, 4 поверх,
Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області
Тел. (0572) 69-32-79

Зверстано та надруковано в лабораторії науково-інформаційної діяльності НМЦ ПТО за адресою: 61121, м. Харків, вул. Владислава Зубенка, 37

Електронна версія газети розміщується на інформаційно-освітньому порталі "ПТО Харківської області" ptu.org.ua та на сайті НМЦ ПТО <http://nmc.ptu.org.ua>

Рукописи не повертаються і не рецензуються. Відповідальність за зміст інформації несе її автор.
Точка зору авторів матеріалів може не збігатись з позицією редакції.